

LA CRUZ DE LOS MILAGROS

Leo Lach

Esta reseña histórica dedico a mis amigos de Corrientes.

La Ciudad de Corrientes fué fundada por el Adelantado Juan de Torres de Vera y Aragón, el 3 de Abril de 1588.

Antes de llegar de la Asunción el Adelantado con el grueso de la expedición, había despachado por delante un destacamento pequeño de soldados, para hacer descubrimientos y exploraciones.

Los expedicionarios eran muy pocos, unos sesenta. Desembarcaron en el lugar llamado de Arazaty — que significa guayabal — cerca de un cuarto de legua abajo de la actual ciudad de Corrientes. Muy cerca de Arazaty los españoles construyeron un fuerte, o una estacada de palos, para resistir a los naturales. Cortaron en el bosque un urunday y formaron toscamente una cruz, que colocaron a cierta distancia de la palizada. La cruz, como se sabe, era el signo de posesión, que tomaban en nombre del monarca español.

Esos hombres y sus jefes no tardaron en ser sitiados por lo indios. Arrimáronse los infieles en gran número, para desalojar los nuevos huéspedes, los cuales con esfuerzo y valor frustraron las diligencias de los indios. Entonces, uno de ellos, que acaso descubrió al santo madero, aplicó su furia contra él, aplicándole fuego, para convertirlo en cenizas. Pero las llamas respetaron la Santa Cruz y el sacrilego cayó muerto de un rayo. Consérvase hasta el día de hoy el sagrado leño que en memoria del suceso se llama "la Cruz del Milagro"

En ese lugar los españoles edificaron una humildísima ermita de pared de adobes y techo de paja, para conservar la cruz. El tiempo la destruyó, pero sus vestigios fueron hallados, al parecer, por el P. Alegre, y el Gobernador Ferré, en el año 1828 mandó levantar en ese lugar una columna, para perpetua memoria. Un rayo la destruyó, pero fué substituída por otra de forma idéntica, que es la misma, que hoy se conserva.

La S.S. Cruz fué trasladada en 1730 a otra capilla situada en el lugar que ocupa la actual iglesia. La procesión del traslado de la cruz fué de lo más solemne. Habían acudido peregrinos de Entre Ríos, Santa Fé y el Paraguay. Las autoridades civiles, las eclesiásticas y todo el pueblo correntino se dieron cita alrededor de la cruz, para tributarle un cálido y sentido homenaje como al símbolo de su felicidad

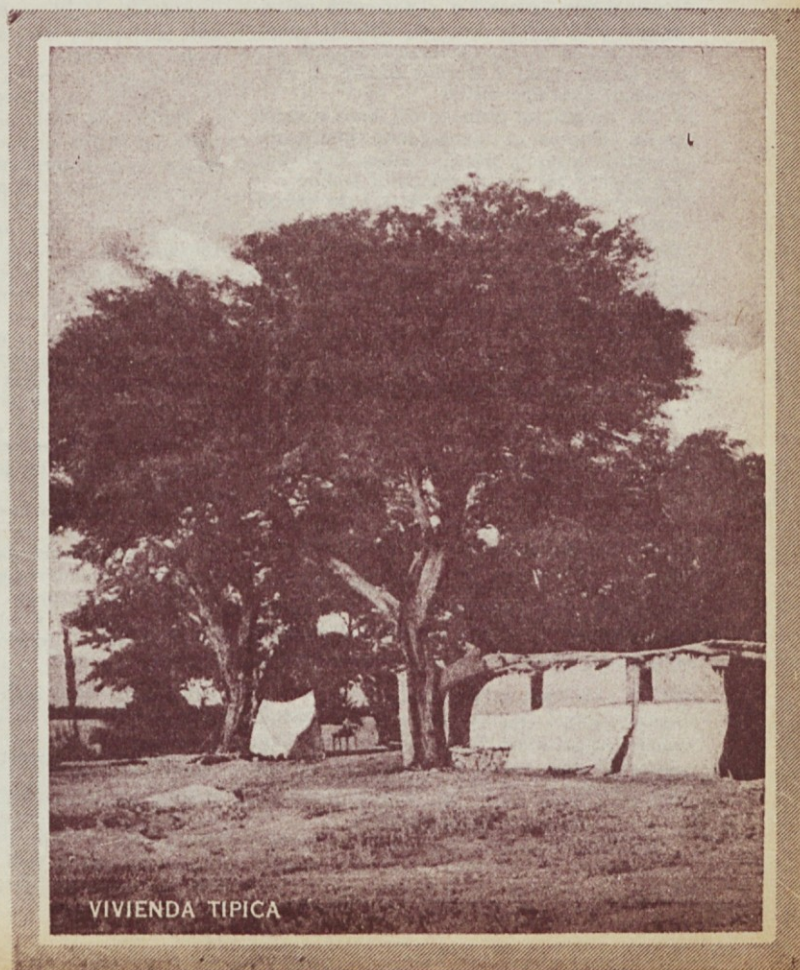
Desde entonces permanece allí la Cruz del Milagro, venerada por el pueblo de Corrientes como una reliquia histórica de insigne valor.

La fiesta de la Cruz fué trasladada a otra fecha para evitar la acumulación de fiestas religiosas, pero su culto nunca fué interrumpido desde la realización del milagro. Desde 1588 se veneró el Milagro de la Cruz todos los años el día 3 de Abril, hasta 1805, que el Obispo don Benito Lue y Riega, transfirió al día 3 de Mayo, fiesta del descubrimiento de la Santa Cruz en Jerusalem.

La Cruz figura también en el escudo oficial de la Provincia de Corrientes. Es venerada en todo el territorio de la Provincia y su imagen no falta en ninguna casa, aún en los humildes ranchos de la campaña.

Corrientes je samoupravna argentinska provinca, ki ima 485.000 prebivalcev na 88.900 km² in je med deželami, ki so bile najprvo kolonizirane. Glavno mesto je Corrientes, o katerem je pisal nekatere zanimivosti g. Lach v prejšnji številki "Duhovnega življenja". V pričujoči številki zveemo nekatere podatke o početku kolonizacije, o "čudežu sv. Križa", katerega so indijanci hoteli požgati, pa je strela udarila v predrzneža. Tisti križ je bil ohranjen in je še danes dragocen spomin Korentincem. Znamenje spoštovanja do tistega križa in pa do vere, katero sv. Križ oznanja, so križ stavili tudi v provincijalni grb.

Gornja slika predstavlja strela, ki je vdarila v predrzneža, ki je hotel spaliti križ. Spodnja slika predstavlja tipično domačijo iz argentinskih planjav.

VIVIENDA TIPICA

DUHOVNO ŽIVLJENJE je mesečnik.

Uredništvo:

P a s c o 4 3 1

Urednik: Hladnik Janez.

Telefón 48-3361 (48-0095)

Kličič od 11-13 ure in po 8 uri zvečer.
sredah in petkih ni doma.

Uprava:

P a z S o l d á n 4 9 2 4

Telefon 59-6413

Registro de Prop. Intelectual 81190

CERKVENI VESTNIK

2. AVG. Maša na Paternalu za stariše Kodrič.

Fri sv. Rozi ob 12 uri za Katarino Jermol.

M o l i t v e na Paternalu.

9. AVG. Maša na Avellanedi za stariše Gomboc.

M o l i t v e na Paternalu.

15. AVG. Carijino Vnebovzetje. Maša pri sv. Rozi ob 12 uri za Ivana Furlan.

16. AVG. Maša na Paternalu za Ido Mavec.

M o l i t v e na Avellanedi.

23. AVG. Maša na Avellanedi za stariše Horvat.

M o l i t v e na Paternalu.

30. AVG. Maša na Paternalu za stariše Rojc.

Zapovedan post je 14. avg., vigilija k Marijinemu Vnebovzetju.

VESELICA "DUHOVNEGA ŽIVLJENJA"

se je vršila že več let zaporedoma v salonu San José, Azcuénaga 164. Tudi letos se bo vršila in sicer s prav lepim programom. Glavna točka bo igra v 4 dejanjih: "GOSLARICA NAŠE LJUBE GOSPE", prevedena iz slovenskega na špansko. Ta prelepa igra je očarala v domovini nešteto krat. Saj je šla čez vse odre, ki so jo mogli pokazati. Dovršeni nastop naših prvih igralok tukaj v Buenos Airesu bo očaral tudi naše občinstvo.

Na programu bodo tudi lepi nastopi ctrok, izbrane glazbene točke slovenskih narodnih biserov, pevski nastopi dveh naših zborov ter nekaj zabavnih filmov.

Gotovo boste vsi prijatelji naše revije tisti dan pokazali svojo dobro voljo za podporo naše revije, ki le s pomočjo dobrih prijateljev more vzdržati v teh dragih časih. Vstopnina bo 1 \$ za osebo. Za otroke do 14 leta pa 0.50 \$.

Prireditve se bo vršila 13. SEPTEMBRA z začetkom ob 15 uri.

IZ UPRAVE

Prosimo vse prijatelje naše revije, da se potrudijo za čim lepšo vdeležbo na prireditvi 13. septembra, ker je čisti dobiček namenjen kritju potreb "Duhovnega Življenja". Del dobička bo šel tudi za našo paternalno šolo.

Za tisočni sklad so prispevali: Pavlin K. 3.—, Kerševan G. 1.—, Röhman 1.—, Zalelet T. 1.—, Mandič 4.—, Budin J. 3.—, Biagonja 1.—, Blaznik V. 1.—, Može F. 3.—, Ukmar K. 1.—, Černy S. 1.—, Zobec M. 2.—, Ferligoj J. 1.—, Žokš 1.—.

NA VIDOVDAN

se je vršila lepo obiskana žalna služba božja pri sv. Rozi. Izredno lepo so ta dan nastopili naši pevci, ki so očarali s svojim nastopom vse tiste, ki so jih slišali.

DVA LEPA DOGODKA

Na Avellanedi smo praznovali v prisrčni domačnosti 6 obletnico slovenske službe božje 21. junija.

Naše žene in dekleta so se spet potrudile. Neutrudne so za petje in kljub oviram in neprilikam zvesto prihajajo k petju in k maši, to pot so pa še prinesle toliko dobrot, da smo se od sreča razveselili njihovih darov in njihove ljubeznjivosti.

Zbralo se je rojakov, da je bilo celo omizje zasedeno.

Ob tej priliki je g. Hladnik spregovoril par besed zahvale vsem, ki se tako zvesto prizadevajo za našo službo božjo, navdušil je navzoče za sodelovanje v Bratovščini Rožnega Venca in priporočil, da bi začeli misliti na družbeno zastavo. Prav posebno zahvalo pa je izrekel g. Hladnik pevcem in pevovodju Cirilu Hrenu, ki se žrtvuje, da celo iz daljne Floride zvesto prihaja voditi petje.

Nato je spregovoril tudi g. Adalbert Preininger, predsednik "Slovenske Krajinne", ki je najprej pohvalil vneto prizadevanje vseh, ki sodelujejo pri naši lepi stvari a nato je obžaloval, da je še vedno premnogo tistih ki se držijo proč. Kako lepo bi bilo, če bi se zbrali vsi na taki svečanosti. Imeli pa bi ob enem tudi priliko, da bi se kaj pogovorili o društvenih stvareh, ne da bi bilo treba imeti posta z raznimi formalnostmi, ki so za društvene sestanke sedaj velika sitnost. Zahvali! se je v imenu rojakov duhovnemu vodja avežanedske slovenske kolonije g. Hladniku.

Čajanki je sledila nato vesela zabava s kinopredstavo ki je vse rojake, velike in male do srea razveselila.

Cirilova nedelja

Paternal je pa imel vesel dan 5. julija, ko se je slavila "paternalna šagra". Mrzlo jutro je marsikoga zadržalo, toda ni ostrašilo pevcev, ki so se ta dan posebno potrudili, da bi napravili veselje svojemu pevovodju Cirilu Jeksetu za njegov god in rojakom vsem za naš narodni praznik.

Tudi svetogorska Marija je imela ta dan praznik. Gospa Cotičeva in Vanda Čehovinova sta ji zvezli nov krasen prt.

Strežniki, naši mali paternalci, so pa tudi nastopili v vsej slovesnosti in vspebudni zbranosti.

Drugi del praznika je bil popoldne. Gospe: Cotičeva, Krševanova, Klanjškova in Husova so imele na skrbi čajanko, dekleta pa so jim pridno pomagale. Vsi prijatelji naše paternalne slovenske službe božje so pa dokazali svojo dobroto s tem, da so napolnili veliko mizo s svojimi doprinosi, ki so nato nasitili in razveselili 150 navzočih gostov.

Najprej so bile pete litanije, nakar smo se posedli okrog bogato založenih miz. Knalu se je ogasila vesela pesem, nato pa je g. Hladnik izrekel častitko obema Ciriloma, katerima je darovana torta izražaja hvaležnost rojakov za njihov trud. Posebno zahvalo je naslovil govornik tudi na pevce in na pevke, na strežnike in na zvestega "cerkvenika" Laknerja in na dobre duše, katerim je pri srečanju naše versko življenje.

Naslovil je nato besedo zahvale na vse, ki so se prizadeli za pričujočo prireditev in nato spregovoril besedo vspebudne za vse večje sodelovanje in zanimanje za Bratovščino Rožnega Venca, katero čakajo mogoče naloge v bližnji bodočnosti in zato potrebuje sodelovanja vseh dobrih rojakov.

Sledila je nato kinopredstava, ki je vse navzoče očarala.

Zahvala plemenitim darovalcem

ki so prispevali doslej že 15 \$ za potrebno mater vdovo s šestimi otroci, o kateri je bilo, pisano v "Slovenskem listu". Nekateri so prispevali tudi z obleko. Naj se še kdo oglasi in kaj daruje.

EL 13 DE SEPTIEMBRE

EN EL SALON "SAN JOSE"

A Z C U E N A G A 1 6 4

SE REALIZARA EL

FESTIVAL ANUAL

DE LA REVISTA

"LA VIDA ESPIRITUAL"

"LA VIDA ESPIRITUAL"

es una revista mensual de la Colectividad Eslovena.

Invitamos a los simpatizantes que también se suscriban y consigan suscritores y avisos para contribuir al seguro sostenimiento de esta revista. El abono es solo de 2 \$ anuales.

EL DIRECTOR de la Revista es el capellán de la Colectividad, Pbro. Juan Hladnik, residente en la Par. Santa Rosa de Lima, Pasco 431. Telef.: 48-3361 y 0095.

ADMINISTRACION: Paz Soldán 4924. Tel. 59-6413.

EL "NUEVO ORDEN" EN ESLOVENIA

Sólo cuatro sacerdotes permanecen en sus puestos, de los cuatro tres ancianos, en las 143 parroquias de la diócesis de Ljubljana, que se halla ocupada por Alemania y que normalmente comprendía unas 205.000 almas. Sólo tres de dichos sacerdotes pueden celebrar funerales, bautizar y oír confesiones únicamente dentro de sus propias parroquias. Al cuarto no le está permitido ni siquiera entrar en su iglesia. A todos se les ha prohibido predicar o enseñar catecismo en las escuelas.

La diócesis de Maribor, que contaba con 256 parroquias y cuya población de 653.000 habitantes era atendida antes de la invasión por 430 sacerdotes seculares y 109 regulares, en la actualidad posee 36 parroquias en las que continúan sacerdotes eslovenos, y sólo pueden oficiar en las parroquias que les han sido asignadas. Los demás sacerdotes, en su mayoría, se encuentran imposibilitados por las autoridades de cumplir con su deberes pastorales, o están en campos de concentración. Para substituirlos han sido enviados ocho sacerdotes de nacionalidad alemana, quedando terminantemente prohibidas hasta las confesiones en lengua eslovena.

Con respecto a la emigración forzada dentro del territorio de Eslovenia, se sabe que a raíz de un decreto promulgado el 24 de octubre de 1941, unos 130.000 hombres fueron obligados a abandonar el territorio de 22 parroquias: 13 de la diócesis de Ljubljana y 9 de la diócesis de Maribor.

La población ha reaccionado a tal proceder. Como represalia los invasores han quemado unos cuantos pueblos y han matado o deportado a los habitantes.

En tal situación, el pueblo tan duramente probado, se reunió en derredor del Corazón de Jesús, cumpliendo todos los que pueden, la devoción de los nueve primeros viernes, devoción que en las parroquias bajo la dominación italiana reúne a toda la población, mientras bajo el dominio de la Gestapo está prohibida toda la vida religiosa pública, haciéndola la gente en sus hogares.

Con el desarrollo de los acontecimientos bélicos la situación se ha puesto más dolorosa todavía. Según las últimas noticias, parece que la acción de los guerrilleros entró en una lucha abierta en todas las regiones eslovenas. Se mencionan varios pueblos como: Ljubljana, Vrhnika, eClje, Karlovac.

Allí la vida humana no vale nada ni nadie está seguro de si mismo.

PO ARGENTINI SEM TER TJA

V SAN RAFAEL

Naslednje jutro je moj načrt kazal v San Rafael, kjer žive Marušičevi iz Koštanjevice na Krasu in Ušajeva Štefka.

Vlak gre ob osmih. Pa je treba vedeti, da je v Mendozi dan skoro eno uro kasneje kot v Buenosu, tako, da sem moral že z nočjo vstati, da sem opravil mašo in uredil vse potrebno. Že je čakal vlak, ličen motorni vlak z enim samim vozom, kateri vozi v San Rafael in v Colonia Alvear. V mojem prvotnem načrtu je bilo, da bi se vozil s pulmanom, toda to pot mi je ugodneje služil vlak radi voznega reda. Ob enem sem se pa rešil neznosnega prahu, ki bi ga moral požirati po cesti.

Kmalu je zabrnal voz in smo lagotno zbrzeli. Pa, če prav se reče: San Rafael pri Mendozi, ni treba misliti, da je tako kot iz Gorice v Rihenberg ali iz Ljubljane v Šmarje... 240 km je dolga pot. Pa smo jo tako rezali, da se je kar vse smejala. Tako so se režali moji sosede, štirje drobni otroci, ko so videli "kavajos" (caballos) v divjem diru proč od železnega tira. Peljali so se na obisk k "stricu", kjer se bodo najedli do sitega hrušk in breskev. Sto stvari so mi povedali, jaz pa sem z užitkom poslušal njihovo pojoče govorenje. Iz njihovih besed pa zvedel tudi o veliki revščini, katero žive oni in nešteto drugih družin po tistih krajih.

Dolge so štiri ure, toda ni mi preostalo časa. Saj sem komaj vtegnil opaziti, kako je vročina dneva rastla. Moral sem opraviti svoje molitve in nato še pogledati, kaj se je v teh dneh novega zgodilo po svetu. Založil sem se bil s časopisi, kajti Mendoza ima kar tri dnevnike, v katerih sem poleg drugih novic našel tudi povabilo za Puente del Inca, na izlet, katerega pripravlja planinsko društvo.

Mendoza in njeni lepi vrtovi so bili že daleč za nami. Drveli smo skozi žalostno puščavo ničvrednega grmičevja. Sem pa tja je bilo opaziti kako znamenje človeškega življenja, skupino drevja, ali čedo ovac, dokler ni v Resolani vzniklo na obzorju novo življenje, katerega je napovedovalo drevje. Še malo, pa smo spet brzeli skozi breskove nasade in mimo glinastih koč. Še hip, pa smo bili v San Rafaelu.

Izstopil sem. Kam pa sedaj? Zastoj sem se oziral, če najdem kje kak znan obraz... Seveda. Saj sem jaz javil, da pridem s pulmanom...

Kar hitro torej na postajo omnibusov, ki je kakih 6 kvader vstran. Morda pa pridem preje kot pulman, ki ima priti tisti čas.

Ga že ni bilo več, ko sem prišel, toda tudi nobenega človeka.

Hm, lepa je ta! Kam pa sedaj? Ob eni popoldne je človeku kmalu jasno, kam naj gre, če je lačen.

Ko sem premišljal, ali bi šel na gostilno ali pa pogledal do Ušajeve Štefke, je postal tik pred mojim nosom auto in že se je vsula iz njega vesela družba: Marušičevi in Štefka.

Vsi problemi so bili rešeni. Kar hitro smo sedli vsi nazaj in že smo zavili proti Coloniji Eleni, ki je oddaljena čez 30 km.

Pri Marušičevih sem preživel pre dtremi leti vesel dan in tudi ta pot mi je bila torej nekaj prijetnega. Kot da grem domov, kjer se bom oddahnil v prijetni topolovi senci in plodnem polju. Saj bi me rodna mati in oče gotovo ne mogli sprejeti bolj ljubeznjivo, kot so me Marušičevi, ko smo bili na mestu. Začuden sem pogledal malo Škaberjevo Nelko, a že sem opazil tudi njeno mamo in se domislil, da smo pred kakim me-

secem v Buenosu imeli v mislih, da bi ona šla v Mendozo in glej, tu smo se našli in kar hitro sedli za mizo, kajti že je bila ura za to.

Na sredi polne mize pa je nasmejana torta klicala "Dobrodošli, gospod Janez".

Sledilo je veselo popoldne, ki smo ga preživeli dobrovoljni pri mizi in nato smo si ogledali še čakro, ki nam je ponudila sladkega grozdja, in sočnih melon. Tam se je sušila detelja, tam je zorela za seme, sadno drevje je pa prazno čakalo boljše letine, kajti ujma je pobrala vse hruške in breskve.

Našo idilo pa je prekinil "obupni klic" na pomoč... Toda že mu ni bilo več rešitve pujsku, kateremu je bila namenjena odličnejša čast, kot ta, da bi se valjal po blatu. Za tisti večer se je imela zbrati družba vseh rojakov, ki tam v bližini žive in tako se je tudi zgodilo. Prašiček je pa imel častno nalogo, da vsem postreže. In nam je postregel in dobra kapljica in še vsakovrstne dobrote, ki so jih naše gospodinje v obilici prinesle, tako da smo bili prav židane volje. Niti vsakovrstni mrčes in večje, ki so radovedno vtikale svoje nosove med nas, niso mogle niti malo zmotiti našega razpoloženja. Zvezde nad nami so se veselo smejale, mi smo pa prepevali, kakor se gotovo še nikdar ni glasila slovenska pesem v Coloniji Eleni, kjer je bilo z Božičevimi in Škrtičevimi skupno blizu dvajset oseb.

Ne vem zakaj so naši ljudje tako zaverovani, da je samo v velikem mestu življenje! Res je, da se v mestu laže zasluži denar! Toda kadar pridejo slabi časi, in ni dvoma, da se nam sedaj taki obetajo, je v mestu človek v obupu. Zakaj na deželi pa le ne bo stradal krompirja in sadaja. Tudi slabe letine so, toda vsega nikdar ne vzame ne toča ne slana, ne kobilice ne gosenice. Seveda, če je človek lačen zabave in se mu hoče kina in plesov... Kdor pa hoče živeti pametno in mirno življenje, bo nemara res moral kdaj malo bolj zgodaj vstati, a bo zato lahko drugič mirno sedel v senco in bo gospodar svojih korakov in vžival sam sadove svojega dela, če bo ustanovil svoj dom tam zunaj nekje v božji naravi.

Edina neprijetnost, tako je menil Marušič, je to, da je cerkev daleč. Toda kljub temu ni treba, da bi človek živel brez Boga in je prav gotovo v Buenosu na tisoče naših ljudi, ki manj gredo v cerkev, ki jo imajo pred pragom, kakor pa Marušičevi, ki se naložijo na kamijon in se potegnejo v San Rafael 30 km daleč.

Marsikatero smo rekli a tudi končati smo morali.

Ob 5 uri zjutraj smo pa spet oživeli, kajti pot bo dolga in čas kratek. Skozi noč so rezali reflektorji našega kamijona in mrzlo nam je pihalo nasproti, ko smo že brzeli proti mestu, ki je ravno vstajalo iz mraka, ko smo zavili med vitke topolove drevorede in obstali pred zaprto cerkvijo.

Zvečer smo zapeli:

"Zvonovi, zvonite, na delo budite,
ker naše življenje je kratek le dan
Zvonovi, zvonite, k molitvi vabite,
ker prazno je delo brez sreče z nebes.
Kdor hoče živeti in srečo imeti,
naj dela veselo in moli naj vmes..."

Zato je veren kmet v svojem znoju in skrbih srečen, ker ga oživlja tolažilno upanje večnega plačila in večne sreče. Brezveren meščan pa je pustil iz računa Boga, je zanemaril molitev in išče svoje sreče samo s svojo brihtno glavo in spretno roko. Morda najde dober zaslužek. Toda sreče pa ne doseže, ker je stara in večna resnica: "kdor hoče srečo imeti naj dela veselo in moli naj vmes".

Recuerdos de la visita que hizo el capellán de la Colectividad a los eslovenos de San Rafael, Mendoza.

Pri Marušičevih v Colonia La Elena pri mizi in na njivi med melonami.

NAZAJ V MENDOZO

Točno ob 8 uri je potegnil vlak. Še enkrat smo si podali roke v San Rafaelu in že je brzel motorni vlak med tem, ko smo si še poslednjič zamahnili v pozdrav in na svidenje.

Obilnega prostora sem imel. 6 potnikov nas je bilo v celem vozu. Torej ravno prav zame; kakor nalašč, da me nihče ne bo motil, ko bom molil brevir. Toda... Saj vemo, da vrag ravno takrat vtakne kremplje vmes, kadar ga je najmanj treba! Menda je pesjan grdi menil, da bom jaz klel ali kaj, da mi je tako grdo zmešal štrečno. Udobno sem se vsedel na svoje mesto, potegnil iz police aktovko, da vzamem iz nje brevir. Tako gotov sem si bil, da je notri, kakor sem gotov, da bom potegnil novec iz žepa, kadar plačujem vožnjo na omnibusu... Ti grdoba ti! Več kot toliko nisem zaklel, ker pač nisem vragu hotel dati ne tega veselja, da bi ga z imenom imenoval... Pa kaj bi! Tudi če iz kože skočim, vlak teče naprej, brevir je pa ostal zadaj. Le kje?

Da, že vem, kje sem ga zadnjič imel v roki! Bilo je v cerkvi, kjer sem ga pustil, ko sem po maši molil. Tiste črne bukve, z zlatimi črkami... pa ne črno ne zlato ni pomagalo nič... Na! Pa tako lepega časa bom imel, da bi si zmolil vse za danes in še za jutri kako lepo pridigo zamislil za v Puente del Inca. Saj v tej latinski molitveni knjigi ima duhovnik vsega, kar rabi zase in božje besede za svoje verne... Lepa stvar ta! In če ne bom nikoli več te knjige nazaj dobil? Danes so to dragi denarji, ker ne pridejo več iz Evrope in jih sploh ni dobiti...

Hitro so se mi vrstile misli in kar hitro sem bil odločen, kaj naj storim. Kar vizitko sem vzel, napisal pozdrav in prošnjo do postajenačelnika v San Rafaelu; ga zaprosil, da naj pošlje po tisto knjigo v župnijo in naj jo odpremi na postajo v Mendози s prvim vlakom. Komaj je bilo to gotovo, smo že obstali na prvi postaji in jaz sem izročil postajnemu načelniku naročilo za San Rafael in nato mirno nadaljeval svojo pot. Če ne bo predpisane cerkvene molitve, bom pa nekaj rožnih vencev zmolil, tako sem odločil in drugo prepustil Bogu. Med tem se je udobno gnal dalje naš vlak. Kakor misel so zvigali mimo enakolični prizori puste pokrajine in ko je bila ura preč dvanajst, smo že obstali na mendoški postaji in sem prišel ravno prav k kosilu v zavod Don Bosco.

Sesti k polni mizi, kadar je človek lačen je kaj prijetna stvar. Dve brzojavki sta gledali vame; kar malo nezaupen sem bil in si mislil: preje si hočem grlo izplakniti in si dušo privezati, da me ne bo vznemirilo in mi vzelo apetita, če je kaka nevšečnost notri. Nato sem pa le odtrgal prvi omot in prebral naročilo gospe Babič iz Rosarija, ki poroča, da naj ji preskrbim mesto za pot v Puente del Inca; druga brzojavka pa je bila od g. Linka z enako prošnjo zase in za ženo.

Hm, sitna zadeva to! Jaz sem bil že dogovorjen z mendoškimi alpinci, da bom potoval kar z njihovim kamijonom. Zbralo se jih je namreč 30. Toda ta voz odide že ob 15 uri. Brzojavke pa so mi napovedale Linka z

ženo in gospo Babič za vlak, ki pride šele po noči.

Tako so se mi zapletale stvari kaj nevšečno. Da bi jaz odpotoval že v soboto popoldne in pustil na cedilu gospo Babičovo, ki je prišla kot edina in takorekoč uradna predstavnikinja Jugoslavije, in Linka z ženo, ki bi težko v zadnjem hipu našli način, kako iti na goro, kamor je 180 km poti in kakšne poti... to bi bilo pač čudno!

Toda nazadnje so se vse stvari razrešile tako lepo, da si niti sanjal nisem ne tega.

Ob 15 uri sem bil na mestu, od koder je odhajala karavana mendoških planincev. Po prevdanku smo sklenili tako, da najamemo 6 sedežni voz, ker bo gotovo z vlakom ali od drugod še kdo prišel z željo, da prisede. Oni so odhiteli, jaz sem ostal in bilo je tako najbolj prav.

Še prekratko je bilo popoldne, ko sem hitel iz enega kraja v drugega. Na srečo da ima g. dr. Serdoč, salezijanski ravnatelj, toliko prijateljstev in tako sem izvojeval vse potrebno. Za dosti skromno ceno za 120 \$ sem dobil voz za 7 sedežev. Naj bo sreča mila, da dobim še zadosti sopotnikov, pa ne bo vožnja draga!

Novoga in obilnega opravka je bilo spet z vencem. Pa tudi ta je bil kmalu gotov s primernim napisom. Beli in rdeči nageljčki naj govore v imenu tistih, ki bi radi prišli, a jim je bilo nemogoče.

Kar kmalu je bilo dneva konec in po večerji sem stopil na postajo, da sprejemem pričakovane goste. Vzel sem s seboj vse stvari, ki sem jih rabil za nadaljnjo pot, kajti tisti večer se ne vrnem več in bo najbolje, da zadremlem kar v hotelu kako urico, ker ob 4 uri zjutraj bomo že pognali.

Ob 11 uri sem bil že na postaji. Prva zadeva je bila, pozvedeti za brevir. Precej negotov je bil moj korak, ko sem šel v pokazano pisarno. Na! — Zaprt! — Pač tamle je nekdo, ki bi kaj vedel povedati ali nasvetovati. Z glavo je zmajal in menil: danes ne bo nič! Jutri!

Kako bo jutri, če pa mene več ne bo tukaj.

Med tem je pa le odprl mož vrata in mi pokazal na mizo, kjer sem takoj opazil zavojček, ki se mi je zdel podoben tistemu, kar sem iskal.

Tale knjiga je, sem pokazal.

Evo je! Tukaj jo imate, mi je ponudil zavojček in res je bila moja zgubljenjena knjiga.

Koliko sem pa dolžan?

Da vidim! je gledal po zapisniku in nato povedal: nič!

No! To so pa res galantni ti Angleži! Tam so popipeljali so mi jo še isti večer v Mendoza in za samo slali po knjigo v župnišče, ki je kakih 10 kvader daleč. "hvala lepa" so mi vrnilo knjigo, ki bi jo težko nadomestil! To pa rečem, da sem bil zares vesel. In tudi če bi me 10 \$ koštala bi bil pri volji dati za štefan vina... Toda moje veselje se je tedaj moralo usmeriti drugam, kajti že je prihajal "Cuyano" in je treba pohiteti, da ne zgrešim pričakovanih sopotnikov za nadaljnjo pot v Puente del Inca. In kako naj spoznam gospo profesorico

Babič? ki je še nikdar nisem videl in v tej množici, ko vse drvi in kriči!

Tudi to se je vse lepo razrešilo. Če bi bilo meni težko spoznati njo, je bilo pa njej lažje in tako smo se našli kar takoj in si stisnili roke ter pohiteli na taksi, ki nas je že čakal. Rešeno je bilo pa tudi zadnje vprašanje, ki je še čakalo odprto: kako napolniti prazne sedeže. Evo tukaj tih oseb Linkovega prijateljstva, ki hočejo jutri v planine z nami.

PO RIDAH IN KLANCIH.

Ni me bilo treba klicati zjutraj. Saj tako ni bilo vse tisto spanje vredno groša, čeprav me je stalo 5 \$. Tega pa res nisem nikoli pomislil, kako drago je spanje. Za 5 \$ sem komaj zadremal. Pa je menda tako, da tisti, ki spanje kupuje za denar, ga malo dobi. Pa če ga je veliko, nič prida ni! Sladkega spanja pa ima poceni tisti, ki ga je vreden in potreben...

Ob 4 zjutraj smo bili torej že na nogah. Saj je tudi treba pohiteti, kajti nedelja je in ob 11 uri je napovedana maša v kapeli Puente del Inca, daleč 180 km.

Dosti vdobno smo se vsedli. Za prevoz čez Ande imajo posebne vrste vozove, primerne za ostre ovine in strme klanee. Na srednjem sedežu je bilo mesto tudi za venec, katerega je eden sopotnikov vzel na skrb. Moje mesto je bilo v tretji, to je zadnji vrsti, a ravno najbolj ugodno zame, ker sem imel ob vratih prostor, kamor stegniti noge, ki bi mi bile drugače predolge.

Kar pognali smo. Z voznikom nas je bilo osem. Kmalu smo bili zunaj mesta. Skozi gosto ozračje je bilo komaj videti zvezde. Pred nami so namreč drveli že drugi vozovi, ki so dvigali gost prah. Toda naš sofer je bil kavelj. Šlo je kot Elija in nismo še gnali eno uro, so bili vsi drugi za nami in so nam prijazno mežikale zvezdice raz rahlo zamegleno nebo.

Cesta, ki pa seveda ni asfaltna, ampak gruščeva (pedregullo), se je že začela poganjati kvišku, toda videti ni bilo ničesar drugega kot obeestne belo pobeljene kamne, ki so bleščali v luči naših žarometov.

Naša družba je postala kmalu bolj živahna. Link je zagodel na orgljice in živahni spomini, s katerimi nam je razlagal tisto, kar je bilo okrog nas in pred nami, smo se vozili, da je bilo kar veselje. Vse bolj in bolj strma je postajala pot in zavijala je na vse strani. Za hip smo zrl v žaromete voza, ki je bil daleč nekje nad nami gori v ridah, pa že zopet smo videli dolgo verigo luči, ki so nam sledile doli nekje v nižini. Nekaj posebnega je pač takale procesija avtomobilov v dirki skozi temo. Tisti hip pa so posvetile izza ovinka nove luči, ki so vprašajoče gledale v nas, ne da bi hitele dalje. Pred nami je bil hotel Villa Vicencio. Še in še smo se srečali s tistimi lučmi, ki pa so kmalu ostale daleč v nižini.

Takle čarovniški ples po temi, po vijugasti strmini, je užitek za ljudi, ki so takih vratolomnosti vajeni. Toda vsak pa ni toliko kovan. In tako se je zgodilo, da je vsa romantika in idilika dotedanjšega potovanja začela dobivati bolj realno lice.

Gospodična sopotnica, ki je bila ves čas polna živahnosti, je kar vtihnila. Ali je morda zaspala? Kar naj! Pa ni bilo tako. Njen želodec, ne vaje takih pustolovščin, je nastopil s svojimi intrigami.

Hm, kaj se vam zdi! Ali ni takle siten želodec podoba tistega sitnega in nergastega človeka, ki mu je samo zase mar, za druge pa nič, čeprav jim dela nevšečnosti in zopernosti vse vrste... No, tisti želodec je zahteval: stoj... In vse tisto kar je sledilo, kajti še in še se je oglasil kak želodec in zaloga konjaka je vsihala. Moje drobovje se je pa držalo tako kot se spodobi. Tako

smo brzeli preje, kot da smo na angeljskih perutih, toda ti "kozlovski manevri" so nas postavljali vsak hip na rob ceste in so nas prehitovali eden za drugim vsi tisti, ki smo jih preje pustili zadaj. Sicer pa nič čudnega ni, če želodec kaj protestira, kajti ovijanje in zavijanje in odvijanje in previjanje ovinkov gori v vis do višine 3000 m je res stvar, ki dela omotico.

Med tem je pa tudi dan počasi rasel. Ugasnife so zvezde in rožnata jutranja zarja nam je kmalu napovedala prelestno jutro. V jutranjem mraku se nam je začela odkrivati okolica, strme brežine, porastle s skromnim grmičjem, po katerem je bila skromna paša za koze in ovce.

Še in še smo se gnali kvišku. Nič več ni bilo treba ustavljati radi "želodčnih nevšečnosti", ker so bili že izpraznjeni. Še hip in bili smo na najvišji točki, ki jo doseže cesta na potu na Uspallata. Bili smo na Paramillo (3000 m). Za nami je bilo motno nebo, skozi katerega je prodiralo jutranje sonce, nižina pa je tonila v motni meglini.

AKONKAGUA NAS POZDRAVI

Tisti hip se je odprlo novo obzorje. Tam na zapadu so zablesteli mogočni vrhovi v zlatem jutranjem soncu in doživel sem veličastni prizor jutra na slovenskih tleh. V dolgi vrsti so se vlekli blesteči snežni velikani, med katerimi je kipela v vis častitljiva Akonkagua. Na jugu je gorsko vrsto zaključih Tupungato. Pozabil sem na pustopoljino skozi katero je drvela prašna cesta in pil lepoto blestečih planin med tem, ko je naš voz nevtegoma brzela po vijugah navzdol proti Uspallati, ki se je odprla pred nami kakor raj sredi puščave.

Za nami je bila tožna gorska pokrajina, prostrana poljana, pozimi vsa bela, poleti vsa rjava, kajti skromno grmičje ni moglo zakriti golih zemljatih tal. Pa vendar ni vse tako pustolično. Nisem vtegnil dognati, kako je, toda opazil sem tudi v tamkajšnjih bregovih pestro igro raznih barv, med zeleno, rjavo, sivo in rdečo, ki se menjavajo po goličavah, skozi katere smo nevtegoma brzeli in konečno obstali v ljubki Uspallati, kjer stoji razkošen hotel, ne predrag a prav udoben in daleč proč od šumnega življenja velikih mest. Ustavili smo se za nekaj minut, da so spremljevalci popili čašo kave in da sem se pozdravil z glavnim ravnateljem južno-ameriških hotelov z Gopcevicem, ki je pa dani besedi res bil na tem mestu in se napovedal tudi za Puente del Inca.

Še 80 km je bilo pred nami, zato smo pohiteli dalje. Kmalu se je odprla pod nami široka dolina po kateri je v globoko zarežani strugi penila drveča reka Mendoza.

Le kaj je tistale črta, ki jo vidim stalno ob strugi? Kmalu se mi je rešila uganka. Saj to je železniški tir! Pred 8 leti je tekla tam doli železnica, ki je zvezala Argentino in Čile. Neko noč je pa nastala groza. V gori nekje se je vtrgalo jezero, ki je zlilo svoje vodovje v nižino. Divja voda je zrastle čez vse bregove; raztrgala je železniški tir; zvila kot nič močne tračnice; odnesla s seboj cele vlake, ki je zalotila na potu; pomedla postaje in pustila le žalostne sledove železnice, katera je bila uspeh dolgoletnega trudapolnega dela in up gospodarskih vezi med sosednjima deželama. Toliko je bilo razdejanje na razdalji 100 km te železnice, da se je niso več upali obnoviti.

Opazoval sem. Tamle glej še stoje vagoni in tudi ostanki postajnega poslopja. Povodenj je pretrgala vsak dohod do tja in prav tam čakajo vagoni in razpadajo, kakor rjavijo tudi tračnice na eni ali na drugi strani vode, koder niso obležale v globoki strugi in v kolikor jih niso pokradli. (Dalje sledi)

Quien bebe de esta agua . . .

En uno de aquellos días de calor sofocante pasó Jesús por Samaria. Había allí un famoso pozo: el de Jacob.

¡Un sorbo refrescante para aquel ardor! ¡Qué delicia! ¡Pero, no hay modo de alcanzar el líquido apetecido sonriente desde la profundidad! No tienen ni cántaro ni cuerda. Se van pues los apóstoles al pueblo y sólo Jesús queda allí.

Después, aquella escena de la conversación entre Jesús y la samaritana, que entretanto llegara al pozo.

Medio torpe debió ser la mujer samaritana, bien distinta, por cierto, del samaritano evangélico. En lugar de atender a Jesús, que le pidió un sorbo de agua, se puso a discutir con él.

No se impacientó Jesús. Con serenidad le contesta: "Si supieses el don de Dios y Quien es el que te dice: dame de beber, tú de cierto le pedirías a El y te daría agua viva".

La mujer pendenciera prestó oídos a la palabra de Jesús. Al principio la interpretó mal y le causó gracia la idea "de un manantial de agua viva en su casa", pero luego tornó a la seriedad al reflexionar sobre lo dicho por Jesús "Todo aquél que bebe de esta agua volverá a tener sed; mas el que bebiere del agua que Yo daré, nunca jamás tendrá sed; antes el agua que Yo le daré, se hará en él una fuente de agua que saltará hasta la vida eterna".

¡Esa samaritana con un jarro de barro junto al pozol... Con gesto altanero discute con Jesús, creyéndose en una situación de superioridad, como los chicos que viven para sus muñecos, desconociendo la realidad de la vida, y opinan sobre ella...

A esa samaritana se parece la humanidad actual. Con el jarro de barro corre al pozo para saciar su sed material. Lo único que le interesa es lo que tiene valor material.

Se me dijo cierto día: "Padre, por qué no nos dicta algún curso práctico sobre las cosas que necesitamos para la vida. Ya ve que esos sermones sobre el cielo a nadie interesan".

Diariamente se presenta a mi puerta para pedirme ayuda material la gente que jamás ha venido a pedirme el pan espiritual que les debo...

Se preocupan los padres por hacer estudiar a sus hijos y llenarlos de títulos, creyendo que es la infalible y única condición para hacerlos felices en la vida...

Un muchacho de ese ambiente vive primero para sus exámenes, luego para su carrera y luego... luego suele convertirse en un desgraciado porque, si gana bien, envidia a aquél que gana mejor, si tiene mala suerte, maldice a los que la tienen mejor...

¡Cuántas jóvenes no piensan más que en el momento de casarse! Pero que pronto pasa la luna de miel! Nueva esperanza le trae el hijito; con la dicha de la maternidad vienen mil desilusiones, molestias y preocupaciones. Así la anhelada dicha se parece al arco iris que jamás puede alcanzarse. Mirada a la distancia encanta, de cerca se desvanece.

Un buen empleo, un título resonante, el premio mayor de la lotería, un campeonato de deporte ganado, un traje flamante a la última moda, una cara encantadora, un bocado delicioso, el goce sensual, una vida cómoda, cosas que halagan a la parte material

Jezus pri Jakobovem vodnjaku: "Kdor pije to vodo, bo spet žejen.

Kdor pa bo pil vodo, ki jo bom jaz dal, bo imel večno življenje..."

Brez vere je življenje razvalina.

del hombre, es lo que se anhela. Pero vanamente se espera de todas estas cosas la dicha que el corazón apefece. Son sorbos que sólo por momentos tranquilizan la sed. Son como agua salada que sólo moja el paladar, pero no satisface.

¿Para qué sirve toda la riqueza, si en lugar de servir a los necesitados provoca odios, guerras, atrocidades, angustias?

¿Qué beneficio han dado los excelentes resultados del progreso técnico si se aprovechan para matar gente y hacer derramar torrentes de lágrimas?

¿A quién hacen verdaderamente feliz las diversiones, los platos sabrosos, los placeres sensuales si todo eso a tantos lleva hacia la ruina moral?

Dijo Jesús a la samaritana: "Todo aquél que bebe de esta agua volverá a tener sed; mas el que bebiere del agua que yo daré, nunca jamás tendrá sed..."

También dijo Jesús que "no sólo de pan vive el hombre, sino también del verbo de Dios".

Que trabajo más estéril el de los políticos examinando las causas de la guerra actual, del desorden social, de la catástrofe moral y de la crisis general...

¡En medio de todas las riquezas y bienestar materiales somos tan desgraciados como nunca, en la historia, lo fué otra generación!

Junto al pozo de Samaria, a la luz de la palabra de Jesús, resulta bien clara la causa de todas las calamidades que atormentan a la humanidad: los bienes materiales no pueden satisfacer al hombre de alma inmortal. Le parecía ridícula a la mujer la palabra de Jesús. Otro tanto les pasa a los dirigentes de los pueblos actuales. Ni "la Razón" ni "la Libertad", ni la "Igualdad" ni la "Fraternidad" ni el "Progreso" ni la "Diversión" ni la "Civilización", en que se cifran las esperanzas, pueden cimentar la paz en el mundo. Son bebidas que sólo por momento sirven, sin que puedan solucionar efectivamente la necesidad del corazón y de la sociedad humana. La samaritana por fin comprendió a Jesús. ¿Lo han comprendido también los dirigentes de las naciones? Si no, pues nos dice Jesús: "Acaso puede un ciego guiar a otro ciego? ¿No caeran ambos en el hoyo?"

Y bien hondo es el hoyo en el cual se tortura ahora la humanidad. Querían fabricar un paraíso sin Dios; vivir sin sacrificios; gozar de todas las delicias, sin freno ni ley...

¿Cuántos son los que se han serenado y se empeñan en comprender la terrible lección que estamos recibiendo de los horrores del odio internacional, de la corrupción moral y del desorden social?

Sin embargo, es tan sencillo el remedio a todo eso! Prestando oídos a la palabra de Jesús, el más ignorante comprenderá lo que los más "sabios del mundo" no pueden solucionar.

MLADENKE! OD 20.—23. AVGUSTA SE VRŠI KONGRES KATOLIŠKIH MLADENK. VE BOSTE VZGOJITELJICE BODOČEGA RODU! POSLUŽITE SE PRILIKE TEGA KONGRESA, KI JE VAM NAMENJEN!

POZDRAV IZ OGNJENE ZEMLJE

Objavljamo zanimivo pismo iz Punta Arenas, kjer vodi slovenske usmiljenke bolnico in kjer deluje kot duhovnik salezijanec č. g. Maroša. Mesto leži na skrajnem jugu republike Čile.

Prečastiti gospod!

Kot bi naša mamica legli v grob — † 27. februarja 1942. — me je prevzelo ob novici, da je Vsemogočni poklical k sebi Vašo blago mater... Videla sem jih prvič ob preobleki drage sestre Avite in potem parkrat, ko so prišli na obisk v Ljubljano. Naša družba moli vsak dan za naše rajne sorodnike in dobrotnike dvakrat De profundis, deležni so še drugih molitev, veliko svetih maš, devetdnevnice, sv. obhajil, rožnih vencev in dobrih del, ki jih opravljajo usmiljene sestre širom sveta. Naj Vam bo v tolažbo, da moli za pokoj balgopokojnice izven sestre Avite še marsikatera druga, ki jih je poznala... In

Ostanem z globokim spoštovanjem Vam prečastiti gospod, v imenu vseh slovenskih misijonark na Ognjeni zemlji, ponižno vdana

S. V. K.

Prečastiti gospod!

Blagovolite oprostiti, da tako dolgo ni glasu od nas. Toda predno pišem kaj drugega, naj se Vam iskreno zahvalim za "Duhovno življenje", zahvalim v imenu častite sestre prednice in vseh naših sester. Saj nam prinaša novice iz domovine —

Pisma, ki smo jih prejeli iz domovine so polna žalostnih novic. Našim sestram so vzeli zavode: Novo Celje pri Petrovčah, Ljudsko kuhinjo v Celju itd. V Radečah so zasedli Osrednjo hišo, a do novembra so še imeli sestre v njej — za delavke na polju... V Begunjah so tudi še bile sestre dotlej — a samo v kuhinji, pekariji itd. Ravnali so z njimi še kar lepo — a z ljudmi strašno.

Sestre so imele neizmerno milost sv. maše še vsak dan, ker je g. kurat ostal v Begunjah. Kako je od novembra, pa ne vemo.

Morda ste slišali, prečastiti, kako čudovito je varovala Brezmadežna naše sestre v Jugoslaviji? Nad 1200 jih je bilo — pa niti ena ni bila mrtva ali ranjena. V Beogradu so ostale v bolnici ob tistem strašnem bombardiranju, ko je civilno strežništvo zbežalo. Ena je imela pokrivalo vse preluknjano od streliva, druga obleko, čevlje — a nobena ni bila ranjena. Sestre so ostale tudi po drugih krajih Srbije.

Los apóstoles, después de haber sido golpeados porque predicaban la palabra de Jesús, volvían alegres, porque habían podido sufrir por su Maestro. — Los incrédulos modernos rechinan los dientes porque no pueden apoderarse de lo que su vecino tiene mejor que ellos.

Santa Inés, jovencita de doce años, invita, en medio de su martirio: "Alegraos conmigo, felicitadme pues con todo eso he merecido un lugar resplandeciente". — Las jóvenes modernas, mundanas, en medio de mil goces y comodidades son desgraciadas porque viven llenas de caprichos, sin ningún espíritu de sacrificio.

El campesino, viviendo de la fé, trabajando desde el alba hasta avanzada la noche, goza de la paz de Dios y no se queja ni de su penoso trabajo ni de su mala suerte. — El obrero, el empleado, incrédulos, con sus medidas horas de trabajo, con su sueldo asegurado, suelen morderse de rabia los labios, llenos de odio y envidia, al ver a su vecino — que gana más.

Aquellos que además de los "sorbos del pozo", además de buscar lo que es necesario al bienestar material, sacan también del manantial que nos trajo Jesús, los que han comprendido el encargo de buscar primero el "Reino de Dios", reciben por añadidura la paz, la alegría y la esperanza de la dicha eterna.

"Venid a Mi todos que sufrís y estáis agobiados y Yo os aliviaré", invita Jesús. Los que no quieren ir ¿cómo podrán sacar beneficio de sus inagotables manantiales de dicha y de paz?

He aquí el remedio contra la catástrofe actual, en las palabras divinas puestas en boca del profeta Isaías (Cap 58): ¡Parte tu pan con el hambriento! ¡Al pobre

In tu — na koncu sveta? Lep je ta košček sveta, prečudno lepi pa so sončni vzhodi vsako jutro. Spominjajo na žarjenje naših Alp ob sončnih zatoni. Flora je alpska in silno zanimivi so izleti v okolico — a samo enkrat smo šle, ker ni časa. Človek bi mislil, da je kje na planini, gori ob Bohinjskem jezeru, pa je pol ure od Punta Arenas. Krave z zvonci, pašniki polni malin — spodaj morje in za njim gore ob mestecu Porvenir, ki ima 95% Jugoslovancev. V našem mestu so 4 Slovenci: preč. g. Maroša, in trije drugi. Vsi ostali so Hrvati. Večina trgovin je jugoslovanskih; človek se počuti kot doma. Ljudje nas pozdravljajo na cesti z "Dober dan".

V splošnem so imoviti; revnih je malo, zelo bogatih pa veliko. Kako je z vero? Preč. g. Maroša nam je rekel: "Če bi ne bilo Jugoslovancev tu, bi bila naša cerkev prazna." Ob nedeljah je polna, samo pri eni sv. maši do 90 sv. obhajil, tako lepo je videti naše velike, krepke ljudi pristopati k mizi Gospodovi. Vsako tretjo nedeljo v mesecu je v cerkvi procesija; tedaj je cerkev polna kot včasih v Ljubljani pri šmarnicah. Tudi po ulicah so pogosto procesije; naše ljudstvo se jih udeležuje v velikem številu. Domačini so pa zelo mlačni. Seveda je tudi med našimi veliko izgubljenih ovčic.

Naš župan je Jugoslovane. Še mlad in lekarnar v bolnici. V bolnici imamo 3 zdravnike Jugoslovane, enega tudi v sanatoriju. Posebnih težav nimamo. Vsakdanjih križev seveda ne manjka — pa saj so znamenja božje ljubezni. Življenje brez žrtev bi ne bilo vredno hčere krščanske ljubezni. Borimo se z lahkomišelnostjo tega sveta in z nevero, da iztrgamo čim več duš peku. Pomanjkanje duhovnikov je veliko. Me imamo popolnoma prosto pot do duš; imamo bolniškega kurata, gorečega Salezijanca, ki lahko pride v bolnico, kadar je potrebno, četudi je ravnatelj neveren človek in skoro vsi zdravniki. Pred prihodom sester duhovnik skoro ni imel dostopa do bolnikov, a sedaj se je pa v tem oziru mnogo spremenilo, dasi še ni idealno.

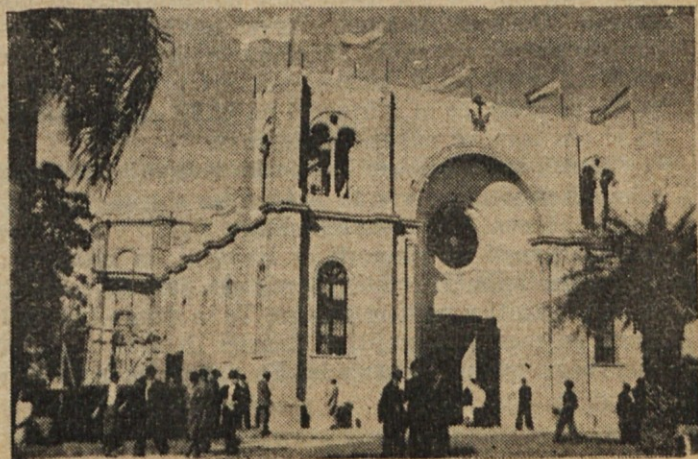
Sestre strežijo bolnikom kot doma — same. Ne vse, pač pa tiste, ki so bolničarke. S. prednica je ekonominja bolnice in ima nadzor presonala, kar ni nikjer drugje v Chile. To nam je velika olajšava, kajti sicer bi imele vezane roke in pot do duš zelo ovirano

S. Emanuela.

y al desalojado acoge en tu casa! ¡Viste al desnudo! Haciendo esto amanecerá tu luz como aurora y llegará pronto tu curación. Invocarás entonces al Señor y te oír benigno. Si arrojaras lejos de ti la cadena, cesares de extender tu dedo, de charlar neciamente, cuando consolares el alma angustiada: entonces nacerá para tí la luz en las tinieblas y tus tinieblas se convertirán en claridad del día... y serás como huerto bien regado, y como manantial perenne cuyas aguas jamás faltarán. Los lugares desiertos serán por tí poblados; alzarás los cimientos que han de durar por todas las generaciones.

El magnífico Templo de la Cruz de los Milagros en Corrientes
(Vea la tapa)

Bazilika svetega Križa v Corrientesu

NEKAJ ZA STARIŠE

DOMAČA HIŠA — PRVO VZGOJIŠČE

Narava sama je določila, da je mati dojnica otrokova, oče učitelj, obadva vzgojitelj; družina pa je kakor matičnjak, ki se iz njega mlada sadika ne more brez škode presaditi drugam.

Težko nalogo vzgoje izvršujejo najlažje in najbolje starši sami, če se količkaj potrudijo za to; kajti Bog jim je sam položil v srce tudi neko naravno usposobljenost, ki izvira iz one občudovane junaške in nesebične ljubezni, katera vse žrtvuje za otroka. Poleg tega se je pa treba ozirati tudi na izrecno voljo božjo, zapisano opetovano v božjem razodenju, ki veleva roditeljem, naj se z vso skrbjo brigajo za otroke. Pri sv. Pavlu (I. Tim. 5, 8) beremo: "Kdor pa za svoje in posebno za domače ne skrbi, je vero zatajil in je slabši od nevernika." Skrbna domača vzgoja otrok se najbolj posreči, je najboljša dota in najzanesljivejši temelj družinske sreče.

Danes, ko se zlasti omehkuženi stanovi tako boje naporov, hlepe pa po uživanju in zložnem življenju, se skušajo bogati starši iznebiti tudi rodbinskih skrbi in zanemarjajo najsvetejše svoje dolžnosti. Če imajo otroke, jih izročajo v nego in brigo služkinjam, pestunjam in služinčadi vsakojakih imen, ki dostikrat niso veliko več kot plačani stroji. "Tuja reja otrok, je le mačihina goja", pravi Slomšek. — Ako bi taki najeti redniki ne imeli druge naloge, kot da male otročaje uče, kako naj hodijo in sede, kako naj jedo in pijo, kako naj pozdravljajo in druge take stvari, potem je že vseeno, kdo vse to oskrbuje; toda vzgoja hoče kaj več. Vzgoja mora skrbeti za otrokovo notranjo plemenitost, za njegovo versko in nravno stran.

Oče in mati te vzgoje ne smeta dati iz rok, zlasti ne, dokler se otrok nahaja še v rodni hiši. Dobre roditeljske vzgoje ne nadomeste ne najvzornejši zavodi ne najboljše šole. Domača hiša je prva šola in mati je prva učiteljica.

V mislih imamo torej le krščanske starše, ne brezvestnih ljudi, ki so izgubili vero in nravnost. Poslednjim bi država ne smela dovoljevati zakona, ali pa bi jim morala otroke pravočasno odtegniti, da jih ne pokvarijo.

Ali naj se vzgoja prepusti zgolj šoli? Odkar sta Cerkev in država prevzeli skupno in javno poučevanje otrok, so se nekateri roditelji sprijaznili z mislijo, da se jim ni treba ukvarjati z vzgojo, češ, dosti je, da le otroka pošiljamo v šolo, bodo že tam storili, kar je potrebno. In tako puste, da otroci rastejo do sedmega leta brez pravega vzgojnega vpliva v rodni hiši; pozneje so pa deležni le toliko vzgoje, kolikor je more šola preskrbeti. Ni težko umeti, da je tako ravnanje zagrešeno, da bo razum takega otroka izolikan, srce pa najbrž razbrzdano. Ni dosti, da otrok zna in pozna božje zapovedi, marveč jih mora tudi izpolnjevati; ni dosti, da zna "Očenaš" na izust, marveč mora to molitev večkrat in pobožno opraviti. Skratka: dobro vzgojen otrok vere ne pozna samo, marveč po veri tudi živi. Po veri pa ne bo živel, če ni v njegovi najbližji okolici nikogar, ki bi mu tega ne pokazal v dejanju.

Otrok mora celotno krščansko življenje videti pred seboj. Nekdo mora vse to pred njim storiti, kar se od njega zahteva. Kako je treba Bogu služiti v ponižnosti, potrpežljivosti in vdanosti, v ljubezni do bližnjega, v rahločutni sramežljivosti, vsega tega šola ne more dati in ne pokazati v polnem obsegu. Te in druge čednosti si mora gojenec privzgojiti v domači družini s pomočjo nazornega pouka in privade. Ta vzgoja je najbolj na-

ravna in najlažja. Na kóga pa otrok najbolj gleda? Ali ne na satrše? Kóga bo najprej in najrajši posnemal? Ali ne staršev? Res je: če je šola vzorna, če šolski vzgojitelji z zgledom podpirajo krščansko življenje rodne družine, se bodo otroci tembolj utrdili v kreposti in čednosti. Kljub temu pa starši tudi tam, kjer so šole v vsakem oziru vzorne, niso oproščeni najvažnejše dolžnosti: — krščanske vzgoje otrok. Dobra vzgoja domače hiše ima trajne sadove. Škof Slomšek potrjuje to resnico z besedami: "Vse človek rad pozabi, vse pozemeljsko izgubi, le materin nauk in očetova svaritev mu ostaneta vse žive dni." Ali ne izpričuje tega tudi vsakdanja izkušnja? Kolikokrat se ljudje sklicujejo v življenju na izreke svojih staršev! Kolikokrat slišimo n. pr.: "Tako so mi rekli že moj rajni oče. Tako me je učila moja rajna mati, Bog jim daj dobro!" To je lep dokaz, kako trajen vpliv imata oče in mati na dušo, na srce svojega otroka!

Koliko je vredna zdrava odgoja v rodni hiši, zna ceniti tudi preprost človek, kar priča naslednji godek:

V majhni vasi blizu mesta Stavanger na Švedskem so imeli pokopati starega kmečkega posestnika. Pogrebci so vprav hoteli odnesti krsto iz veže. Kar stopi prednje sin umrlega gospodarja, da znamenje, naj obstoje, nato pa stopi v ospredje in pravi: "Ne morem si kaj, da bi starega očeta v svojem in v imenu bratov in sestrah še enkrat iz dna srca ne zahvalil za krščansko vzgojo in za lep zgled. Bog ti poplačaj, ljubi oče, v večnosti vse tvoje lepe nauke, zlasti pa da si nas vsak dan s svojim zgledom tako vzorno učil. Bil si nam res pravi oče. Tega ne bomo nikdar pozabili."

čč-?dot-jeom. izii. .vwutpb etaoín etaoi etaoion ait
Predvsem je zlasti mati otroku takorekoč rojena vzgojiteljica, ki se vsa žrtvuje zanj. Po materinstvu se zdramijo in zbude čudovite sile; notranje vrline pridejo na dan. Otrok je materi pomlad, mati pa je otroku solnce, gorkota, zrak in vonjava. V materinstvu izgine onc, kar sicer izražamo z besedo "slabotni spol". Materi ni nobena žrtev za otroka prevelika, novena pot predolga. Močna kot smrt je ljubezen matere.

Mati zna s čarom svojega ljubezni polnega srca prav posebno blagodejno vplivati na razvoj otrokovega značaja. Otročiček, ki še ne zna drugega kot jokati, pa že umeva naravni jezik svoje matere, njeno ljubeznivost in gorkoto, jezik tolažbe in dobrohotnost, ki odseva iz materinega obnašanja, iz njenega očesa.

Mati je poklicana, da vodi (s pomočjo očetovo) vzgojno delo od prvega početka in tako dolgo, dokler ostanejo otroci v zvezi z družino. Mati je otroku vse: hrani ga, neguje ga, uči ga dvigati nežne rokice k Bogu, pošilja ga pravočasno k Prijatelju otrok.

Mati je srce družine, srce vzgoje. Brez matice so čebele izgubljene, brez matere pa (večinoma) otroci. Bolje je izgubiti bogatega očeta, nego revno mater.

Varuhinje, pestunje prevzemajo iste vzgojne dolžnosti do varovancev, kakor jih imajo matere; zato naj bodo zgledne v vsakem oziru. Pobožna, nravnopoštena varuhinja je otroku druga mati: vadi ga moliti, govori z njim o Bogu, ne trpi nič kvarnega in nenravnega; skrbi za otrokovo dušo in telo.

ŽENINI — NEVESTE — DRUŽINE

Obrnite se na

SLOVENSKO TOVARNO POHIŠTVA

ŠTEFAN LIPIČAR

GUTENBERG 3360 y Avda. SAN MARTIN Tel. 50.3036

Nekaj obrazov z čajanke na Cirilovo nedeljo na Paternalu

SLOVENSKA DRAMA NA ARGENTINSKEM ODRU

12. julija je po prizadevanju sestre Odile v proslavo 9. julija bila v bolnici Alvear uprizorjena znana igra: "Goslarica naše ljube Gospe" prestavljena na kasteljansko pod imenom "El amor filial".

Ker so bile vse glavne igralkе Slovenke ter so nastopili z izrednim uspehom tudi pevci "Slovenskega doma" in je zapela tudi Suličeva Zofka, je tako vsa prireditev dobila slovenski značaj.

Ta prelepa igra bo podana širšemu občinstvu 13. septembra v salonu San José, ko se bo vršila velika vsakoletna veselica.

Vsebina igre je: Mladenka Sonja, sirota brez očeta in hči zgubljenе matere, je postala velika umetnica na violini. Živi s svojo staro materjo. Nenadno pa se pcvrne Marta, Sonjina nevredna mati, in z intrigo pridobi zase hčerko, zlato dekletce, ki ne more razumeti, kako bi mogla biti njena mati ničvredna ženska. Počasi pa se ji začno oči odpirati, toda njena ljubezen do lastne matere je tako močna, da se hoče žrtvovati, če bi jo tako s svojo žrtvijo mogla spreobrniti.

V silovitem prizoru ukrade Marta dragoceno ovratico iz cerkvene pušice, toda sum pade na Sonjo, katera pride v ječo, kjer se vrši spet prizor teškega notranjega boja v sprideni Marti, nevredni take dobre hčere. Toda šele v zadnjem dejanju, v najsilnejšem trenutku vse igre, ko je že rabelj dvignil sekiro, da nedolžni Sonji odseka glavo, je strt napuh in trma Marte, ki prizna svojo krivdo.

Vse glavne vloge imajo naša dekleta: Marica Koradinova, Jožica Komeljeva, Angela Laknerjeva, Irena Jekšetova, Vida Kjudrova, Sfiligojeva, Erna Paškulinova, Irena Vidmarjeva, Anica Laknerjeva in Ida Pečenkova. Igra tudi nekaj drugih deklet. Režija je v rokah spretnega oderskega umetnika g. Škofa, ki je na mojsterski način rešil teški problem scenerije v ozkem hodniku, kjer je stal oder.

Igra je bila podana prelepo. Vsa imenovana dekleta so že vajena odra in zato je bil njihov nastop popolnoma siguren, izgovorjava pa je mojstersko dovršena, tako da ni dvoma, da bodo ob nastopu v salonu San José segli njihovi glasovi prav do zadnjega gledalca.

Opozarjamo torej naše rojake, da nikar ne zgubite prilike, da se potrudite 13. sept. in si ogledate to prelepo igro.

PROSIMO ROJAKE, DA PRISPEVATE Z DOBITKI
ZA SREČOLOV NA VESELICI 13. SEPTEMBRA,
AZCUENAGA 164.

Na dve Tvoji pismi odgovarjam, z dne 31. jan. in 1. marca. Takole po dva meseca hodi vsako do Londona. Prejel sem pa tudi tri številke Duhovnega Ž. Prav vesel sem teh števil. Sedaj dobimo kak časopis iz Sev. Amerike, samo nerodno. Celo iz Slovenije smo dobili par števil "Slovenca" iz meseca marca in par števil hitlerjanskega "Štajerskega Gospodarja", ki je do dve tretjini še pisan v slovenščini. Nemških krajevnih imen v tem listu pa ne znamo vseh prebrati.

V Egiptu imamo slovenski bataljon, kateremu so postavili za komandanta Slovenca Proseno Angleži sami.

Kako je doma? Vesti dobivamo toda pozno. Da je pod Nemčijo hudo, veš, postaja pa vsaki dan slabše tudi pod Lah, gospodarsko in politično. Ljudje bodo lačni in obupani. Okrog 20. II. so Italijani začeli z internacijami na debelo. V nekaj dneh je šlo iz Ljubljane 2.000 ljudi. Deloma so to komunisti, deloma čisto nedolžni ljudje. Največkrat nobeden ne ve zakaj. Nемеc je v svoji krivičnosti surov. Ubije nedolžnega, toda ve zakaj. Ima "svoj" vzrok. Lah udarja kar poprek: "slepa pravičnost". "Naši" ljudje hudo trpe tudi radi takozvane "Osvo-bodilne fronte", ki je čisto v komunističnih rokah. Ta obsoja na smrt in tudi v resnici vsakega obsojenca ubije. Tako terorizirajo vse. Zgodilo se je, da je bil ubit duhovnik Lajler (Golnik) v Ljubljani. Sedel je na sedež v gostilni, kjer je bil poprej neki Trampuž. Ta bi moral biti ubit, žrtev pa je postal Lajler. Najhujše za kmete. Če ustrezajo komunistom, se maščujejo Lah. Požgali so že par vasi za "kazen". Če ne ustrezajo, streljajo komunisti. Mi pravimo po radiu, da še ni čas za nastop. Toda komunisti pravijo, da Londona ne priznavajo, ampak le Moskvo. Vidiš tako je doma.

Lahi in Nemci se seveda smejejo in vesele nad notranjim razdorom. Nastopijo le, če se kakemu njihovemu človeku kaj zgodi. Radi napada na most v Preserju, kjer je padlo 5 Italijanov, so ustrelili v Ljubljani 16 ljudi. Poročilo trdi, da vsaj 12 od teh gotovo ni nič vedelo o napadu. Ko so to predočili Italijanom, so ti izjavljali, da so bili ubiti vojaki tudi nedolžni.

Po štajerskem naseljujejo Nemci Kočevarje, Tirolce in Nemce iz Besarabije. Mi tu računamo, da je vseh prognancev in beguncev iz ozemlja pod Nemci do 130.000. Najhujše je za tiste kmete, kjer so izpraznili cele vasi potem pa družine razdelili po Nemčiji. Ženske po vzhodni Nemčiji za poljska dela, moške v rudnike. Otroci stradajo po posebnih taboriščih. Kako se bo to repariralo? — Sicer pa so sedaj doma narodno zavedni in drže politično isto linijo kot mi tu.

Andrej Gabrovšek, kaplan v Rojanu v Trstu, je sedaj v nekem koncentracijskem taborišču v Italiji. In to že od aprila lani. Po nekem pismu, ki sem ga prejel od njega sem mislil, da je nekje na Krasu. Sedaj pa sem zvedel iz Ljubljane, da je v konfinaciji. Kje ne vem. Menda bi mu lahko bilo še slabše kot je. Tako pišejo iz Ljubljane.

Tu storimo, kar moremo za propagando, da smo Slovenci na svetu, in da imamo svoje zahteve. Najdemo mnogo simpatij, čutimo pa, da smo v tem vrtincu tako majhni. Imamo pa polno zaupanje, da končno uspemo. Saj je Bog nad nami.

Pozdravi ob priliki Doktoriča!

Osebnost se tu ne moremo pritoževati. Ni najboljša, a boljše kot za poprečnega Angleža, če izvzamemo, da smo v tujini, kar se včasih neprijetno čuti. Lahko pa postane slabše. Zdrav sem hvala Bogu, četudi mi ta hrana tu prav nič ne ugaja. Pa treba potrpeti. Pomlad je sedaj — in zelo lepa — torej toliko več upanja... S pozdravom — Tvoj Sajveškdo.

Obrnite se v vseh pravnih zadevah na našega prijatelja
spretnega advokata

Víctor E. Clement

A B O G A D O

Estudio: SAN MARTIN 233, IV.

Horario: 10—12, 15—17.

Telef. 33-6435; 63-3253

Bahía Blanca, 5. 7. 1942

Spoštovani gospod Hladnik!

Najprej Vas prav iskreno pozdravljam. Vas prosim za par vrstic v naši edini katoliški slovenski reviji, ki se mi zelo dopade.

Kadar čitam nekaj podučnega se mi vidi kakor da bi bil v domačem kraju, v Trbojah in poslušal lep govor raz prižnice. A žalibog, danes je vse poteptal "nazi" po našem lepem Gorenjskem: Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič in Kamnik, sploh vsa naša lepa Gorenjska, tako ljubki domovi in tako lepo obdelano polje in vse tako lepo urejeno! Oh, Bog se nas usmili, da ustavi in prepodi ta nemški "štiefel" iz naše lepe domovine, ki preganja vse kar je sveto in kar je božjega. Bog se usmili nedolžnih otrok, ne zaradi nas, ki smo zaslužili kazen ali zaradi nedolžnih otročičev se usmili! Solze mi zalivajo oči, ko čitam take grozote, ki se gode sedaj v naših krajih.

Tukaj v B. Blanki se imamo po navadi; samo zima nas je potipala prav do kože in še do kosti.

Mogoče se še kaj oglasim ob priložnosti. H koncu vas še enkrat prav iskreno pozdravljam in obilo sreče v delu za argentinske Slovence. Pozdravljam vse čitatelje D. Življenja!
O. F.

**

Prečastiti gospod Hladnik!

Častiti! So mi povedali, da ste sporočili, da je ena slovenska vdova s 6 otroci v skrajni bedi. Vam pošljem v pismu 5 \$, za prvo silo, samo prosim, da nič nikjer me ne omenite. Tudi prosim, častiti, delajte kolikor morete da začnejo naši ljudje biti bolj resni, bolj krščanski, ker za nobenega v teh časih ni prav taka brezbriznost za božje stvari, še manj pa za naše ljudi, ko naši sorojaki trpijo nepopisno, katerim more priti pomoč le iz nebes. Zato je pač zelo potreba da si jo vsi od tam z dobrimi deli izprosimo. Kako je pač težko poslušati našega človeka, ki se norca brije iz vsega, kar je božjega in vendar je vse odvisno od Boga in Njegove volje.

Koliko naših ljudi bi lahko šlo vsak dan k sv. maši, k sv. Obhajilu, bi bi molili križev pot, pa žalibog nimajo časa, ker ga nočejo dobiti; za gorje drugih jim ni mari. Porabite vse pripomočke, častiti, da se zdramijo; in naj tisti, ki morejo, gredo vsak dan k sv. maši in molijo tudi za druge. Ljubi Bog Vam bo vse obilno poplačal, čeprav bi ne imeli uspeha.
A. B.

GLAS IZ DOMOVINE

4. marca, 1942. — Kutschera, Gorenjski rabelj je šel iz Bleda. Na njegovo mesto je prišel neki Reiner. Pravijo, da gre za milejši kurs, pa dvomim. Ne verjamemo, da bi Nemčija zmogla v 14 dnevih kar Avstrija ni zmogla v 500 letih, da bi ubili Slovence. Hudo nam je, zelo hudo, posebno ker se najdejo slovenski izdajalci ki na trpljenju svojega naroda uživajo in se od tega žive. V vednem strahu smo, ker je vedno kaka rebeljon. Toliko skrivačev je po gozdovih, ki zmiraj ponoči kam udarijo in bombe mečejo, potem se pa streljajo eni in drugi kar navzkriž. Zdaj so železniški most čez Ljubljano pod žalostno goro razstrelili. Vendar, ker niso vse bombe eksplodirale, so most kmalu popravili. So tudi precej straže pobili in ranjenih je bilo precej. Kar iz Vrhničke so se v čolnih pripeljali. Bilo jih je nad 100. Sedaj je pa seveda velika reč.

Zelo veliko so jih pozaprlj iz Vrhničke in Borovnice, ki sedaj čakaja na...

Zelo veliko fantov so pozaprlj po Notranjskem, zlasti v okolici P. čes, da so komunisti. Pa ni noben komunist. Pravijo, da to delajo italijanski vojaki da bi doka-

zali, da so potrebni pri nas, da jim ni treba iti v Afriko ali v Rusijo kamor se zelo boje iti.

Strašno hudo je tudi, ko so stranke: boljševiki, komunisti in partizani, ki se pa kar pri belem dnevu po cestah streljajo. Pa še veliko drugih je bilo postreljenih od teh strank. Vsi smo prestrašeni in si skoraj na cesto ne upamo posebno pa ne, ko se naredi mrak. Vsi strašno obsojamo to bratomorstvo. To je res strašno žalostno za naš ubogi, tolikanj preizkušeni narod. Bog se nas usmili! Kar nas naši sovražniki ne bodo pobili, pa kar nas glad ne bo pomoril, se bomo pa še sami, po bili...

Ljubljanski škof je vpeljal pobožnost devet petkov pred praznikom Srca Jezusovega, da bi nam bili ti strašni časi prikrajšani. Kar ginljivo je bilo videti vse cerkve vse petke do sedaj polne, celo dopoldne kakor ob nedeljah, zlasti mož in fantov. V... cerkvi je bilo nad 1.600 obhajil vsak petek. V nekaterih po štiri do puet tisoč.

Preseljevanje pri nas na Gorenjskem se še vedno nadaljuje, kakor tudi na štajerskem. Gorenjcev je že silno veliko šlo Bog ve kam. Možje se kar sami raje obešajo,

Dekliški kongres

V dneh od 20—23 avgusta se vrši kongres katoliških deklet v Buenos Airesu. Nekaj tisoč plemenitih mladenk je z vso resnostjo na delu za obnovo poštenja in sedanjem izpridenem svetu, ki je tako zelo zgubil čut za dostojnost in poštenje, ko je družinsko življenje postalo v premnogih hišah žalostna razvalina.

Po vseh župnijah se vrši vneto delo za obnovo poštenja med mladenkami, ki naj postanejo prenoviteljice bodočega rodu, kateremu bodo one jutri matere.

Po vseh župnijah se vodo v dneh kongresa vršila razna dejanja, nekaj pa bo tudi velikih skupnih manifestacij.

23. avgusta bo višek kongresa, na katerem se bodo zbrali desettisoči mladenk v parku pred glavno pošto ob 9 uri pri sv. maši, nato bo pa zaključno zborovanje v stadionu Luna park.

Pozanimajte sedekleta vsaka v svoji fari in nikar ne zamudite tako važne prilike, da se kaj naučite in da tudi nekaj storite za podvig sedanjega rodu iz nižin in za srečo, vaših bodočih in sedanjih družin.

V kratkem pa bomo začeli z delom za ustanovitev slovenskega dekliškega krožka, v katerega že sedaj vabimo vse naše mladenke.

Vseslovanski kongres

V dneh 14., 15. in 16. avgusta se vrši prvi vseslovanski kongres v Argentini, katerega namen je usporediti delovanje vseh slovanskih skupin v Argentini. Najprej ustvariti tesno sodelovanje, nato pa tudi določiti smernice, ki morajo biti enotne, ker imamo vsi Slovani enotne cilje in skupne sovražnike.

Tudi pred tukajšnjo javnostjo je treba naše sile bolj smoterno organizirati in poskrbeti da bomo dosegli v tukajšnjem javnem življenju položaj in ugled, ki nam pristojajo po številu, po delu in po zmožnosti.

Tudi Slovenci smo povabljeni, da se polnoštevilno vdeležimo te velike manifestacije vseslovanske ideje.

15. avgusta zvečer bo velika prireditev v dvorani Parque Romano kjer bo nastopil tudi pevski zbor "Slovenskega doma".

Podrobnosti programa in kraji dejanj bodo že pravočasno prišli v javnost.

kakor bi se dali odpeljati v pekel, posebno jih strašno boli, da morajo zapustiti ljubo domačijo, če bo tudi naša domačija šla ne vem, kaj bomo naredili? To je nekaj tako groznega, da si vi v Ameriki ne merete predstavljati. Govori se, da bodo tudi Italijani začeli delati z nami, kakor Nemci.

Res strašno je pri nas! Pa kaj nas vse čaka? Nekaj strašno hudega nas še čaka, nam pravijo, saj tako prihajajo govornice iz tujine. Kaj je to hudo, ne vemo, samo trepetamo.

Okrog škofje Loke več ne postopajo tako grdo pravijo, da smo nemška kri, da nas je prišel Hitler rešit in nas pripeljati nazaj k materi (?) Nemčiji. Mi se pa lepo zahvaljujemo za tako rešitev, ker smo Slovenci in slovenska kri....

Kakor v ječi smo. Pozabljam, da smo ljudje. O blagor Vam, ki ste v Ameriki! Zdravi smo, pa kaj ko je drugega toliko hudega lakota, vse. Molite za nas, mi že več moliti ne moremo. Oče in bratje so zdravi samo mati so bolelni. Delajte za nas in nam pomaagjte! Če bo tako šlo, nas bo vse drugo zimo zeblo, ne več po naših hišah, temveč — v grobovih. Umirajoči vas pozdravljamo.

Traducción de
DARINKA ČEHOVIN

SEPTIMO CAPITULO

Pasó medianoche; un estruendo espantoso se levantó alrededor del fuerte de Hilbudi. Las fogatas ardían todo alrededor y a su lado se agitaba el ejército medio enloquecido. El fuerte estaba literalmente arrasado. Los soldados arrancaron los cueros y las telas de las tiendas para arrastrarlos al valle, despedazarlos en el suelo y tirarse sobre ellos; se los arrebatában unos a otros y los convertían en mil pedazos. Asaltaron la despensa y la provisión de carne ahumada. Se disputaron los jamones, derramaron el trigo, discutieron de fuego en fuego. Todos gritaban enloquecidos por la victoria.

Sólo los cautos patriarcas y los viejos guerreros estaban serios, sentados alrededor del fuego de Svarun. Vieron los actos de los jóvenes, cómo disputaban pastores y gentes, salvajes como lobos, envidiosos y celosos y siempre prontos para divertirse y querellar. Nadie se levantó para aplacarlos y apaciguarlos.

Conocían muy bien a sus gentes. Como pequeños hurones crecían en el bosque bajo el libre sol. Apenas se desprendían de la falda materna, ya arreaban las ovejas a los bosques y a las praderas, pasaban con ellas la noche y no temían sino a la pesada mano del patriarca, al que respetaban sus padres pues lo eligieron por sí mismos y voluntariamente acataban sus consejos.

Los patriarcas no extrañaban a ningún compañero. La juventud fué la primera en penetrar al fuerte, le dejaron la sangrienta tarea, mientras la mayoría esperaba afuera. Con todo, sobre sus mejillas se leía la orgullosa alegría de haber triunfado.

Solo Svarun estaba triste, tan triste que el orgulloso patriarca, el vencedor de Hilbudi, se doblegó. Su única esperanza, Iztok, que demostrara en la batalla ser digno hijo de la gloriosa estirpe de los Svarun, ese hijo estaba tendido como muerto cerca del fuego, debajo de la tienda de lino.

Cuando terminó la lucha, no se tranquilizó el padre hasta que no sacaron al cuerpo de bajo los cadáveres. Las lágrimas corrieron por sus mejillas cuando levantaron a Iztok, todo ensangrentado; Svarun cayó sobre él y lloró.

De pronto se irguió.

— ¡No está muerto! ¡El corazón le late! —

Sus ojos se iluminaron de esperanza.

Sacaron del fuerte al mancebo, armaron una tienda y lo pusieron en ella. Svarun mandó llamar al hechicero, muy poderoso en la tribu de los eslovenos, admirado y respetado por sus grandes profecías, que los dioses le decían secretamente.

El hechicero desvistió a Iztok la loriga, desbrochó su yelmo y lavó cuidadosamente el cuerpo ensangrentado, buscando las heridas. Apretó la oreja sobre el corazón y murmuró satisfecho:

— ¡Está vivo, Svarun, tu Iztok vive! —

Sin embargo no pudo encontrar herida alguna. — ¿Golpeado? ¿Inconsciente? — se preguntaba el hechicero.

El yelmo de Hilbudi, el que usara Iztok, estaba partido y abollado.

— ¡Está inconsciente! Lo golpearon en la cabeza con

inmensa fuerza. ¡Iztok despertará, espera, padre, y promete una ofrenda a los dioses! —

Svarun se propuso sacrificar al cordero más hermoso si despertaba su hijo y sanaba.

El hechicero ordenó al padre retirarse de la tienda y dejarlo a él sólo al lado de Iztok. Svarun escuchó con respeto, volvió junto a los patriarcas y allí se acurrucó con su gran dolor en medio de los hombres.

Los minutos se arrastraban y alargaban indefinidamente. Miraba las estrellas, buscaba a la luna, todo le parecía clavado en el cielo: nada se movía. En su espantosa, angustiosa espera el anciano no veía nunca aparecer la mañana. Si oía los gritos alegres de los que se acercaban al fuego, temblaba y levantaba la cabeza para mirar. Esperaba la llegada del hechicero con alguna alegre noticia, pero éste nunca aparecía.

Los patriarcas se acostaron y se durmieron. Al mismo tiempo medio ejército se echó en el pasto y se apagaron los fuegos. Pero no por eso disminuían los gritos de los jóvenes, sus canciones salvajes, ni aminoraban sus discusiones ni sus peleas.

Svarun apretaba sus oídos, atormentado por la decisiva espera. Cada vez más encorvado, parecía una montaña a la que iba poco a poco tragando la tierra.

Palidecieron las estrellas: se apagaban y desaparecían en el cielo gris. Una mano suave tocó a Svarun.

El anciano tembló. El hechicero lo llamaba, con su cara iluminada por la alegría.

— ¡Svarun, glorioso patriarca, tu dinastía no muere! ¡Gloria a los dioses! ¡Iztok bebe agua! —

El patriarca se levantó y corrió hacia la tienda. Iztok lo miró con alegría; en sus labios jugaba la risa. Arrodillado al lado del hijo, el padre gimió: — Iztok, Iztok, hijo mío. . . —

Cuando se levantó el sol, también los jóvenes estaban rendidos. Los más terribles luchadores se acostaron. La claridad del sol no estorbaba ningún sueño, toda la llanura se veía recubierta por cuerpos dormidos como piedras. Sólo Svarun caminaba delante de la tienda de Iztok y extendía sus brazos hacia el sol murmurando sus plegarias.

*

Hacia mediodía comenzaron a erguirse los cuerpos, se movieron los soldados y las tropas cansadas volvieron a vivir. Desde el norte se movía una larga caravana de caballos cargados y de rebaños de ovejas. Desde el castillo se traían alimentos y bebidas. Fueron muchos los jóvenes que salieron a su encuentro para guiar a caballos y rebaños hasta el fuerte. Con ellos vinieron numerosas muchachas; en el medio, todo adornado de guirnaldas y flores, cabalgaba Radován, lira en la mano, haciendo gemir las cuerdas mientras tocaba en ellas una nueva canción de victoria.

Descargaron el trigo y la miel, sacrificaron a las ovejas. En el acto todo se transformó en un festín. Todo era grito, carcajada, canto y baile.

Radován se atrincheró en medio de las mozas, a las que se acercaron los jóvenes guerreros. Se sentó sobre un viejo tronco para pulsar su instrumento en cuanto sus dedos y las cuerdas se lo permitían, y contar sus viajes en alegres historias. Tanto se reía la juventud que su algarabía hacía estremecerse a la llanura.

— ¡Eh, Radován! ¿por qué estabas tan acurrucado en el castillo? Hubieras ido con nosotros, para tocar mientras herrábamos a los bizantinos. — Preguntó un audaz joven al músico.

— Agradece a tu madre no haber nacido diez años antes. Por tal atrevimiento te rompería mi querida lira en tu cráneo, para que no volvieras a mover la lengua. Pero, puesto que eres joven y audaz como un potro, ¡Radován te perdona!

— Hubieras atado la espada a tu cintura, escondida en casa la lira, y nos hubieras seguido.

— No fuí con ustedes, verdad. Mas también es cierto que los aullidos que lanzáis, lobeznos, ensordecen por siempre mis oídos. ¿Quién pulsaría mis cuerdas? ¿Acaso tú, para

quien hasta el rasgar del sarmiento de la vid silvestre es demasiado suave para los oídos? ¿Quién alimentaría a Radován, si no podría ir por el mundo con su lira? Tú, por cierto, no tienes ni siquiera leche cabría para dar a un perro hambriento. ¡Calla, piojo!

Todos rieron ante el discurso de Radován que cantó orgulloso y alegre.

— ¿Qué hacías en el castillo mientras nosotros luchábamos por nuestra libertad?

— ¡Cazaba a las jóvenes!

Las muchachas rieron.

— ¿Ajá? ¿Ajá? Ya lo verás Radován.

— ¡Si vuestras novias son tan poco constantes que se prendaron de mis viejos huesos, no las quiero para mí!

— Entonces fué mentira que la misma emperatriz dijo que eras hermoso.

— La emperatriz Teodora es una mujer sabia, o imbéciles. Eso pasó hace años cuando no tenía aún arrugas en la frente y hebras otoñales en mi barba.

— ¡Eh! ¿Y si Hilbudi hubiera golpeado a la puerta del castillo? ¡Te veo huyendo como un tejón a su cubil a lo más oscuro del bosque! ¡Lástima que cayó antes de darte esa alegría!

— ¡Huir! ¿Dónde podría huir? ¿Díganme, mancebos, acaso no estaba sentado noche y día en la alamena y vigilaba desde el castillo como lince en la espesura?

— Estabas acurruccado en la alamena, Radován, y temblabas.

— Por cierto, temblaba de deseo de darme a conocer al mundo; héroe y músico es Radován, si es necesario.

— ¡Tink!... ¡Tink!... ¡Tink!

*

Cuando hubieron descansado, Radován eligió a algunos mancebos para ir con ellos al fuerte.

— Lo encontraremos, con toda seguridad que lo encontraremos, conozco a los bizantinos! Nunca les falta ese licor divino. Miel... , no lo sé; aceites... , tampoco; mas esa excelente bebida, ese... vino...

Radován se relamió los labios.

En sus viajes por el mundo conoció a varios fuertes bizantinos. No por estar en el fuerte se apagaba la pasión de los soldados por los juegos de circo. Cualquiera miserable saltarín, cualquier mediano actor, cualesquiera retorcido comediante o disoluta bailarina, eran aplaudidos y bien pagados. Bien lo sabía Radován, que solía acercarse contento al más apartado fuerte, seguro de pasarlo muy bien. No era extraño entonces que supiera que todo fuerte tenía un sótano para guardar el vino.

Radován buscaba. Todo estaba destruído y lleno de escombros. Sólo algunos palos se erguían enhiestos en medio del trigo y la cebada desparramada.

— ¡Aquí debe estar! La despensa estaba aquí, el vino no andará lejos.

Buscaron cuidadosamente, arrancando los troncos y apartaron los cadáveres aún sin sepultar.

Radován golpeaba el suelo con el pie. De pronto sonó a hueco. — Párate, joven estúpido, ¡aquí, aquí! ¡El sótano está aquí! Mi talón sabe más que vuestras narices

Levantaron algunas vigas, movieron un carro de dos ruedas que estaba volcado allí, limpiaron el lugar y terminaron por encontrar en el suelo las tablas de una puerta. Se inclinaron y la arrancaron con manos ágiles. Debajo de ellos apareció un gran hoyo al cual bajaba una débil y angosta escalera.

Radován fué el primero en desaparecer en el abierto sótano. Gritó con júbilo, asíó la primera tinaja, la levantó de tierra y bebió, el líquido sonó alegremente en su garganta. El bocado era exquisito. Altas, alargadas tinajas de fuertes manijas, de arcilla roja cocida, se veían una junto a otra en la habitación. Muchas botas llenas de vino pendían del techo.

Liubíniza junto al lecho del hermano Iztok

Los eslovenos subieron el vino del sótano. Cada uno se prendía de una tinaja y se la llevaba. Radován cargaba una gran bota, que ya había mordido en el sótano deseoso de probar el vino: era excelente.

Cuando se difundió la noticia del sótano y del vino, todos corrieron al fuerte. Disputaban por el reparto, tomaban las tinajas, las sacaban y las llevaban al lado de los fuegos donde se asaban los corderos.

Empezaron entonces el beber y el emborracharse, los gritos y los cantos, las discusiones y las peleas, que continuaron hasta que todos cayeron rendidos, ebrios y dormidos, como si no tuvieran alma, cuando llegó la noche. El mismo Radován se durmió, con la lira sobre las rodillas; al moverse, se tumbó a tierra, le sirvió entonces de almohada la misma lira, con sus cuerdas ya rotas.

*

Al mismo tiempo que el ejército joven comía y se peleaba por el vino, Iztok estaba acostado delante de la tienda, con un bello jarro de la mejor miel a su lado, donde lo depositara Liubíniza, la que se sentó a sus pies para mirar las pálidas mejillas.

— Iztok, fué el mismo Perun quien te arrancó a Morana. Le sacrificué el cordero más hermoso cuando te fuiste. ¡Perun es misericordioso!

El hermano la miró agradecido. Sus mejillas se oscurecieron y se aclararon como si las atravesaran la duda y la fé. Se irguió y se dejó descansar sobre los codos.

— No, hermano, quizá sea mejor que descanses! ¡El hechicero lo aconsejó!

— ¡No temas, Liubíniza! Casi no siento dolores.

Luego se llevó la mano a la nuca.

— ¡Iztok, cuenta cómo te batías! Te sacaron de entre los cadáveres ¡vives aún! ¡Perun es grande!

— La niebla envuelve mi recuerdo. Sé bien que atravesé el primero los portones y penetré en el fuerte seguido por el rebaño de jóvenes de nuestro castillo.

— ¡Y todos cayeron!

— ¡Todos cayeron? ¡Oh, Morana!

— ¡Y a tí te perdonó! ¡Agradeczámosle!

— Liubíniza, ¡tú no sabes cómo pelean los bizantinos! Interpusieron entre mí y las espadas que se levantaban detrás de ellos como rayos, una barricada de corazas. Arremeté contra ellos, pero los yelmos eran duros como yunques. Se embotó el filo de mi espada, se quebró ella. Cayó un arma sobre mi cabeza, todo giró a mi alrededor, caí y me ocultó una cubierta de compañeros.

— Mira... ¿en la cabeza?! y ni siquiera estás herido. ¡Oh, cuán grande es Perun!

— ¡Almita de Dios, si no hubiera tenido el yelmo no

me habrían perdonado los dioses!

— ¿Qué yelmo?

— El de Hilbudi; el que está en la tienda. ¡Tráelo!

Iztok recogió el yelmo partido y lo contempló largo rato.

— ¡Cuán hermoso es, cubierto de piedras preciosas!

— ¡Me salvó de la muerte, Liubíniza!

Desprendió con su cuchillo las piedras de la cruz.

— Una mitad para tí, otra para mí, hermana. Recógelas en aros de oro y adorna con ellas tus sienes.

— ¡Como recuerdo de mi hermano!

— ¡Y yo como recuerdo de la guerra!

Dejó caer las piedritas en su talismán, un pequeño cuerno adornado con plata que siempre llevaba colgado de la cintura. Se lo había dado una gran hechicera contra los maleficios.

La noche se arrastró sobre la tierra. De ella subieron las sombras. Callaba el ejército todo.

Sólo Iztok escuchaba aún en su tienda; sostenía su dolorida cabeza y pensaba.

— Los eslovenos ganamos, verdad, pero quien realmente triunfó fué la casualidad. Ganaron el asalto y la emboscada, no nosotros. En verdad, contra tres o cuatro bizantinos es capaz de luchar cada esloveno y cada anto. ¡Pero, estas armas y estas hachas! ¿De qué sirve la fuerza ciega?

Se acordó de cierta leyenda que narraba cómo una pequeña tribu de eslovenos había entregado su castillo a los bizantinos: entonces, muchas hijas se convirtieron en esclavas y fueron dados muchos rebaños de ovejas para pagar con ellos la propia libertad. Cuando llegaron los soldados bizantinos a recoger el botín convenido, escupían las mujeres en la cara de sus maridos y les decían: — ¿Temieron a tales humilladores? ¿Vergüenza debiera daros! ¿Acaso sois soldados?

Iztok se imaginaba a la tropa de los eslovenos, que bien

instruída en el guerrear, podría golpear a las mismas puertas de Bizancio. ¡Mucho menos numeroso era el ejército de Hilbudi! Habían destruído el fuerte por medio de una emboscada, con todo, habían mucho más muertos entre los eslovenos que entre los enemigos. Si esa noche apareciera Hilbudi a la cabeza de sus jinetes, destruiría y desparramaría en todas direcciones al gran ejército. La tropa aullaría, pero inútilmente; bastaría un puñado para vencer a millares.

Iztok se entristeció. Por primera vez se medía en una batalla, sin embargo ya comprendía que la fuerza y ágil no lo es todo. Vislumbró que a través de los años llegaría a recibir los honores de patriarca, cuando tendría que mandar en lugar de Svarun, y tendría que dirigir las guerras...

La pesada cabeza se deslizó de su mano al lecho, en ella bullían oscuros pensamientos sobre el porvenir.

Vodja jugoslovanskih četnikov Draža Mihajlović

FOTOGRAFIJA

San Martín 608

U T. 31-5440 — Cap. ima na razpolago krasne slike tega našega junaka. Cena: 2, 5 in 10 S. Po pošti za isto ceno!

MUČENJE SLOVENCEV V NACIJSKIH ZAPORIH

(Izvirno poročilo celjskega Slovence)

Iz Celja so nas slovenske aretirance najprej prepeljali v Maribor in nastanili v meljski vojašnici. Tam smo našli nad tisoč ujetnikov in beguncev, pa nič manj političnih kaznjencev. Ko smo stopali skozi kordon mrkih SS (nemška policija), sem med njimi zagledal nekdanjega uslužbenca pri Nabavljalni zadrugi, znanca Rozmana. Ta nam je pojasnil v slabi hrvaščini, da "nema" slame in bo treba ležati na golih tleh. V sobe so nas kar natrpali. Gestapovci so nam poprej vzeli prav vse, kar je kdo prinesel s seboj kot dar od domačih pred odhodom iz Celja. Takoj so začeli lajati na nas, suvati in poditi po hodnikih, zaničevati in psovati. Med aretiranci je bilo poleg moških tudi okrog 100 žensk.

Dnevni red je bil jako natančen in strog. Vstajali smo že ob petih in takoj je bilo treba na delo. Ob pol šestih je že vse snažilo stranišča, hodnike in sobe.

Prve dni maja so nas začeli pošiljati tudi na delo izven kasarne in sicer najprej samo mlajše. Podirati smo morali pravoslavno cerkev. Dne 4. maja je bilo jako slabo vreme, pa smo morali vseeno ves dan delati na dežju in v mrazu. Da bi se preoblekli ni bilo misliti, zato so se mnogi močno prehladili.

Ko je bila pravoslavna cerkev podrta, so nas začeli naganjati ropat in razdirat drugam. Vsako jutro so nas sklicali skupaj iz posameznih sob okoli 100 fantov in 20 deklet. Odpeljali so nas v palačo Union in nas razvrstili po skupinah, ki so se potem razkropile na razne strani. Nekaj jih je ostalo v kuhinji Uniona, ostali so odšli ali v frančiškanski samostan ali v dijaško semenišče, v bogoslovnico, v klav-

nico in tako dalje. Povsod je bilo "dela" za nas, ki smo morali pod nadzorstvom Gestapa odnašati vse, kar se je dalo.

V unionski kuhinji je bilo res dosti opravkov. Skozi Maribor so tiste dni prihajali tisoči fantov in deklet iz Bosne in Banata, pa tudi iz Madžarske na delo v Nemčijo. Vsak dan smo pripravili kakih 2000 obedov. Ko je zmanjkalo blaga, so nas odpeljali v razne mariborske trgovine. Tam so kar zahtevali, bolje rečeno vzeli vreče moke, krompirja, testenin, sladkorja in sploh vsega, kar se je dalo najti. Krompirja smo znosili skupaj več sto ton. Bili smo vsi blatni, raztrgani, umazani, poleg tega pa še lačni. In vendar smo videli v kuhinji in v skladišču polno pokvarjene moke in masti, gnilega krompirja in tako dalje.

Kot roparji

V drugih prej omenjenih poslopih so tudi vse izropali in pobrali. Kjer ni bilo več zaloga hrane, so odnesli posteljnino, obleko, pohištvo. V sobi semeniškega prefekta Bombeka smo našli krasne knjige in slike. Vse smo morali razmetati po tleh. Neki Obržan iz Rimskih Toplic se je uprl in ni hotel vreči na tla razpela. Gestapovec mu ga je iztrgal iz rok in sam treščil po tleh.

Pozneje smo začeli obiskovati tudi deželo. Naložili so nas na avto in nas odpeljali v Kamnico. Kmetom so kar na lepem zaplenili les in drva, mi smo jih pa morali nalagati na avto. Kmetje so mislili sprva, da bodo dobili odškodnino, in so bili naših obiskov še veseli. Toda močno so se uračunali.

Drva in les smo vozili ob vsakem vremenu. Naložili smo jih najprej visoko, potem smo sami splezali na vrh ter oddrvali v Maribor. Šofer je pa nalašč tako nerodno vozil, da so nas veje občestnega

drevja teple po obrazih. Ambrožič si je ob taki priliki raztrgal vso obleko, ko ga je vejevje oplazilo čez in čez.

Še v bolj oddaljeno okolico so pa hodili rekvirirali svinje. Prav v Slovensko Bistrico, Konjice, Celje in celo v Savinsko dolino so jih hodili ropat. Med nami jetniki je bilo šest mesarjev in ti so morali dan na dan hoditi v klavnico klat skupaj zvožene svinje.

Oni, ki niso bili poslani na delo izven kasarne, so dobili vsakovrstno zaposlitev "doma". Mnogokrat smo stoje ali kleče pobirali drobne slamice in blato po dvorišču in okoli kasarne. Če smo se še tako potrudili, da bi surovinam ustregli, je bilo vedno kaj narobe. In potem so nas nagnali v klet, kjer so nas na vse načine mučili za kazen.

Ponižujoče mučenje

Konjiški arhidijakon Tovornik, kaplan Jager in znani dramaturg Petančič so bili zvesti čistilci stranišč. Ko je bilo delo opravljeno, so prišli gestapovski nadzorniki na pregled. Glavni čistilec je moral dobesedno poročati: Das Scheisshaus ist rein. Toda to ni bilo dovolj. Moral je vpričo gestapovca z golo roko seči v stranišče in tako dokazati, da je res.

Na dvorišču kasarne je bila globoka jama, ki so vanjo metali vsakovrstne odpadke, blato, smeti in drugo. Dne 26. maja so sklicali same duhovnike in jim "poverili" nalogo, da jama očistijo. Morali so pa delati z golimi rokami in tako vso nesnago znesti čez ulico.

Ko so potekali prvi dnevi našega zapora v meljski vojašnici v Mariboru, si stvari nismo preveč k srcu jemali. Tolažili smo se s tem, da bo vse hitro minilo, in smo zasramovanja ter žalitve Nemcev kar ponosno prenašali. Zdelo se nam je pod našo častjo, da bi se pokazali Nemcem

kot slabiči. Ko so pa dnevi začeli prehajati v tedne, nam je začelo vse skupaj iti na živce in potrnosti nismo mogli več skrivati. Saj smo poleg tega tudi videli, da vsak dan dovažajo nove žrtve. Začeli smo slutiti, da nam je pripravljena usoda, ki je sprva niti od daleč nismo pričakovali.

O b i s k i

Svojci so nas smeli priti obiskat šele po dveh tednih zapora. In še to dovoljenje je prišlo le zato, ker je Gestapo izvoljalo, da bi naši obiskovalci ne prihajali prazni. Prinašali bi nam cigarete in razne druge dobrote. S tem se je odprl nov vir za nabavljanje blaga, toda ne nam, temveč Gestapu. Celo poveljnik taborišča, major Hubigg, se je pri tem dobro "izkazal". Najprej je obiskovalce odganjal in kričal nad njimi kot podivjan, pozneje je pa spremenil svojo taktiko in je postal prijazen z njimi. Osebnost jim je odvezal zavitke, košare in nahrbtnike. Nič se ni pa zmenil, komu so bili namenjeni ampak je vse pošiljal v svojo sobo, kamor so mu prihajale razne lahke ženske. Gostil jih je pri sebi z najboljšimi rečmi, ki jih je bil naropal od naših obiskovalcev, šele ostanke in odpadke je pošiljal v kasarno internirancem.

Surovosti Nemcev so se množile iz dneva v dan. Interniranemu profesorju Gracjerju je tiste dni umrla žena. 'Na pogreb ga niso pustili...

SS smrkavci so od časa do časa priredili zaslisevanje kar na svojo roko. Prišlo jim je na misel, da bi mučili internirane fante. Nabrali so jih dolgo vrsto in jih izpraševali, če so četniki ali Sokoli. Kdor je dejal, da je bil pri Sokolih, jih je dobil s pestjo po glavi. Kdor je rekel, da ni bil nikoli Sokol, jih je istotako dobil.

Da so preizkušali našo telesno vztrajnost, so nas večkrat postavili na dvorišču v trojno vrsto (Glieder) in nas gonili s prostimi vajami in počepi. Hudo je bilo zlasti za starejše, ki so morali tudi po pol ure čepe skakati in držati roke od sebe v ravnotežju. Nekateri so padali v nezavest. Posurovali stražniki pa niso niti takim priznavali.

D u h o v n i k e s r a m o t e

Nihče pa ni mogel prezreti dejanstva, da so imeli prav posebno piko na duhovnike. Zlasti če je bil kateri bolj obilne postave, ni imel nikoli miru. Kaj so vse rekli o veri in Bogu, ne bi vzdržalo papirja. Duhovniki so častno vzdržali vsa zasramovanja, to smo jim morali vsi priznati, čeprav so bili med nami ljudje, ki sami na vero in cerkev niso dosti dali ali celo nič. Početje podivjanih Nemcev je bilo res tako, da se je moralo vsakemu studiti, kdor je imel le še nekaj človeškega čuta.

Meseca junija je bila v Mariboru takozvana racija. V mestu so nalovili kakih 70 prostitutk in jih pripeljali v našo kasarno. Zaprli so jih v posebne sobe, same duhovnike so pa določili, da so morali propadlim ženskam čistiti in urejevati sobe. Ko smo stali v vrstah čakajoči na svojo delež hrane, so morali duhovniki stati v isti vrsti s prostitutkami. Vendar to ni trajalo dolgo, menda se je Nemcem samim zadelo prerobato, ali pa so uvideli, da s takim početjem ne dosežejo svojega namena, zakaj vsem se je studilo in duhov-

niki niso bili s tem pred nikomer ponižani.

Ko niso strli našega ponosa s takim in podobnim ravnanjem, so prihajale večje in večje teelske muke. Mnoge so nagnali, da so se morali valjati na dvorišču po blatnih tleh. Med temi je bil na primer stari Likar, učitelj na meščanski šoli v Celju. Petančič je moral lizati pljunke, če ni hotel, da bi ga do nezavesti pretepli. Kotnik šimen je moral po končanem težkem delu čepeti četrt ure na tleh in ponavljati venomer: Ich will arbeiten, ich will nicht mehr das Volk plauschen. (Hočem delati, ne bom več zavajal ljudstva.) Starega Cilenška, znanega planinca iz Poljčan, so tako mučili, da je končno moral v bolnico. Upokojenega orožnika Žlebnika iz Slovenjgradca so preteпали, da je bil ves krvav, potem so ga za 24 ur zaprli v krušno peč. Župnika Sokliča so preteпали, da se mu je utrgalo. Kljub temu je moral telovaditi, dokler se ni onesvestil. Dr. Jehartu, znanemu strokovnjaku orientálnih jezikov, so med pretepanjem zlomili tri rebra, kaplanu Lahunu pa dve.

Sam Ueberreiter je pridno sodeloval pri tem kulturnem postopanju. To je pokazal na primer takoj ob aretaciji prof. Živortnika in sam dodajal psovke in surovosti. Pozneje se je ta hinavec delal silno nedolžnega napram škofovemu zastopniku Obržanu. Jezil se je nad politicisti, češ da zoper njegovo voljo tako postopajo z ujetniki. Zagotovil je Obržanu, da njega ne bodo aretirali. Kljub temu je bil Obržan kmalu med nami. Živortnika so pa še dalje trpinčili. Ponoči od pol ene do pol treh je moral na kolnih pobirati smeti, da si je do krvi odrgnil kolena, in podobno. Jezuita Žužka, ki je bil star 76 let, so dobesedno do smrti pretepli. Umrl je v zaporu.

Dne 6. junija so neki zlikovci v Gospoški ulici razrezali plašče nekemu nemškemu avtomobilu. Ko je prišla škoda na dan, so Nemci zaprli ulico in aretirali 27 študentov ter drugih fantov. Odvedli so jih k nam v kasarno, vrgli v klet in vso noč preteпали. Kleti so rekli "Bunker". Zjutraj so se vrnili iz kleti in smo jih videli, kako so bili krvavi in stolčeni po celem obrazu.

Nekateri policaji so imeli izbrane za posebno trpinčenje že kar stalne "prijatelje". Eden je imel neprestano piko na mladega Zidanška iz Celja. Spet in spet ga je poklical, da je moral fant počepati brez konca in kraja, skakati po eni nogi in tako dalje. Na vsak način ga je hotel izmučiti do nezavesti. Toda fant je bil čudovito vztrajen, da so ga celo Nemci občudovali. Sam sem bil priča, da je pol ure neprestano počepal in potem še četrt ure skakal po eni nogi, pa ni omagal. Policaj ga je vmes brcal, se na vse načine norčeval iz njega in pri tem peklensko užival. Toda Zidanšek se mu ni dal streti. Vse je junaško zdržal. Šele ko je smel nazaj v sobo, se je sessedl in se bridko razjokal. Imel je komaj 15 let!

J e t n i š k i k o n c e r t i

Imenitno pa si je zmislił sam gospod

J M E T N O S T A V B E N O M I Z A R S T V O

K O V I N S K A O K N A I N P O L K N A

F R A N C B A N D E L J

Kovinska vrata, balkoni, izložbena okna, kovinske stopnice, ograje, vsakovrstna kovinska dela.

AV. DE LOS INCAS 5021

Telef. 51-5184.

major! Ko je bil čas za obiske, je naročil pevovodji šeguli, naj nas zbere na dvorišču in priredi z nami koncert slovenskih pesmi. Mogočno smo peli "Oj, Triglav, moj dom" in "Od Urala do Triglava", med tem so pa pobirali prinesene darove. In slikali so nas med petjem ter pozneje prinašali slike v nemških revijah s pristikavki, češ, kako se slovenskim jetnikom dobro godi v kasarni. Celo slovensko smejo prepevati... Ko je pa koncert minil so obiskovalci odšli, nas je nagnal z dvorišča kakor pse.

Na potrebo smo morali hoditi vedno po štirje skupaj, tudi ponoči. Mnogi so bili bolehní in so morali ven ponoči. Toda vsak je moral prej zbuditi tri tovariše, da so ga spremljali.

Naša soba je imela št. 24 in je imela tlak iz cementa, ki je bil radi bližnjega vodovoda neprestano moker. Ta "soba" je bil nekdanji hlev za oficirske konje in je tekel po njem tudi cementni kanal na ulico. Tik ob tem kanalu sta skozi 23 noči spala inženir Pristovšek in Slavko Skoberne. Oba sta zbolela na silnem revmatizmu. Enako pri večini drugih ni bilo nič nenavadnega, če smo imeli vročine po 38 ali 39 stopinj.

Ž a r e k u p a n j a

Končno je odšla SS nadloga in prišli so novi stražniki, Dunajčanje. Bili so vsi drugačni in mi smo si oddahnili. Z njimi smo se kar svobodno pogovarjali in kmalu so postali do nas kar zaupin. SS policaji so še prihajali od časa do časa, toda brž smo opazili, da niso prihajali nas nadzirati, ampak prav tako naše stražnike. Dunajčani so res kričali na nas, dokler so bili blizu SS, ko so pa odšli, so naši stražniki s pestmi grozili za njimi.

Pojasnili so nam razmerje med Gestapo in vojsko. Med obema skupinama je bilo naravnost ostro sovraštvo. Dunajčani so nam pravili, da so siti vojske in vse vojaštvo z njimi vred. Tarnali so, da bo Nemčija propadla, češ da drugače ne more biti. Teh govoric smo bili seveda iz srca veselí. S solzami v očeh so nam pripovedovali o svojih družinah in razlagali, kako vzgajajo svoje otroke v protinacij-skem duhu. Zaupali so nam, da so tajno vpisani v socialistične organizacije, ki na skrivaj še obstoje. Tarnali so, da nemški narod še nikoli ni bil tako pokvarjen kot je sedaj itd.

Eden teh Dunajčanov se je pisal Duajček. Zelo blaga duša. Nekoč je prišla uboga žena in prinesla svojemu sinu zaporniku nekaj perila in prigrizka. Duajček se je usmilił žene in njenega sina ter na svojo roko sprejel prineseno z obljubo, da bo odnesel fantu. Toda zalotili so ga gestapovci in obsodili na mesec dni zapora. Mož se ni nič jezil, toda ko smo bili sami zaupniki okoli njega, nam je dejal: "Pride čas, ko homo vso to gestapovsko golazen pobesili."

Boste menda ja verjeli, če povem, da mu nismo prav nič odsvetovali takega govorjenja...

KROJAČNICA

Franc Melinc

Najbolj vestno boste postreženi!
Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844, Tel. 59-1356

HOTEL IN RESTAVRACIJA

"PACIFICO"

ANTON BOJANOVIČ

CHARCAS 767-9 Telef. 31-8788.

Modern hotel, zračne sobe, izvrstna postrežba, hladna in gorka kopel.
Cena 3—5 \$ s penzionom.

Blizu Retira! V centru mesta!

NA PATERNALU IN NA AVELLANEDI

je vdeležba pri sveti maši včasih tako majhna, da je žalostno. Pevci, organist in kaplan se trudijo z vso dobro voljo, verniki pa tako malo razumevanja za to delo pokažete. Tudi zavod kjer je kapela, nam da velikodušno na razpolago božji hram. Ljudje pa ne pridete! Prihajajte, dragi rojaki! Nikar ne pozabite, da imate vsak svojo dušo, katero morate rešiti. Nikar ne izgubite časa in večnosti! Prav zato se vrši naša služba božja da bi Vas pritegnila in k Bogu vodila!

Ob enem pa opozarjamo tudi, da so s službo božjo nekateri stroški. Prispevajte kaj, dragi rojaki, za sveče, katere požgamo pri naši službi božji.

Vsak veren Slovenec naj bi si vzel za postavo, vsaj enkrat na mesec priti k slovenski službi božji, kamor mu je bliže!

V veliki potrebi se nahaja

Anton Černugelj iz Lokvice, star 33 let, mizar. Pridno je delal po raznih krajih Argentine, toda pred 15 meseci je obležal na hudem revmatizmu. Od tedaj išče zdravlja in je zapravil vse, kar je inel prihrankov, sedaj je pa edini lek njegovi boleznini v toplih Rio Hondo v Santiagu del Estero. Marsikomu je fant v svojih dobrih časih pomagal v stiski. Naj se sedaj oglase tisti in naj mu vrnejo milo za drago. Pozivamo pa tudi druge, da mu priskočite na pomoč. Darove pošljite na naslov Janez Hladnik, Pasco 431, Buenos Aires.

† Alojzija Pavlič, stara 81 let je dokončala 27. junija tek življenja. Rojena je bila pri Sv. Duhu blizu Ormoža. Pred 40 leti je prišla v Ameriko in je živela na Doek Sudu, kjer so se ji njeni dnevi iztekli.

† Justina Jurica, stara 57 let, je tudi odšla v boljše življenje. Doma je bila iz Sv. Križa pri Trstu. Žena, katera je močno kljuvala vsem boleznim, ker ni bila nikdar bolna, je podlegla pljučnici in bila iz najmočnejše žene v treh dneh v grobu. Pokojna je bila plemenita žena. Vsi bolniki in potrebni v njeni bližini so bili deležni njene ljubezni, ki je bila bolnim zdravnik in streljica, čistilka in perica. Zato pa je tudi bila zasuta s cvetjem na svojem zadnjem potu, kljub temu, da je bilo tiste dni cvetje silno drago. 16. junija je izdihnila v bolnici Pirovano.

V CORDOBI

je bil operiran naš rojak **Andrej Lah**. Ob priliki velikega zdravniškega kongresa ga je operiral na sapniku dr. Finochietto. Po dobljenih poročilih je njegovo stanje ugodno.

Operiran je bil tudi **Ciril Besednjak** v san. Santa Maria in so tudi o njem poročila ugodna.

Med slovenskimi izgnanci v Srbiji

V septembru sta pohitela dva Slovenca, da ponesejo besedo tolažbe nesrečnim izgnancem v Srbiji in je njuno poročilo prišlo tudi čez morje.

Iz Beograda sta potovala do Mladenovca, peš ali s kolesom, ker vlaki niso spleh vozili. Nekaj slovenskih družin je v mestu, več pa v okolici, vseh je 90, razdeljenih po 12 vaseh, oddaljenih po uro hoje in več. 58 naših izgnancev sta našla v srezu Topola. Tam sta našla na cesti moža s sekuro na rami, ki je postal od časa do časa in nekaj zapisoval. Po pozvedovanju sta dognala da je poštni uslužbenec, ki zapisuje telefonske poškodbe, toda je oble-

Obilno občinstvo je prisostvovalo igri "TRI SESTRE" na Avellanedi.

9. AVGUSTA ob 16 uri uprizori isto veseloigro "SLOVENSKI DOM" v dvorani ALSINA 2832.

Del dobička gre za vojne ujetnike.

čen kot kmet, ker bi ga sicer četniki hitro pohladili, ko bi ga spoznali kot Nedičevega pajdaša.

Tri ure s kolesom dalje je Arandjelovae, kjer sta našla 40 rojakov izgnancev. 30 km dalje je Lazarevae, kjer pa Nedič ne obvlada več položaja in je že četniška oblast, med katerimi je mnogo slovenskih izgnancev. Od tam dalje ni več mostov. Le kaka traverza še priča, da ga je vničil četniški napad.

Napad pri Ljubljani

V juniju je bil ubit blizu Ljubljane Nicola Zito, načelnik fašistične stranke in poveljnik telesne straže italijanskega komisarja v Ljubljani. Napad je bil najbrže namenjen komisarju samemu. Posledica so bile seveda aretacije v masah in obsodba.

Naši vojni ujetniki v Italiji

V celoti je 10 taborišč s 50.000 ujetniki in taborišča so: eno blizu Neaplja, dva pri Faenzi (blizu Milana), sedem jih je v sev. Italiji, od katerih je eno blizu Trsta nekje, druga pa so v predelih okrog severnih italijanskih jezer v alpskem predgorju in sicer blizu sledečih mest: Vestone, Bogliacio (ob jezeru Como), Grumellina-Uallio, Montemale in Prato al Isarco.

Italijani požgali vas Zavrh

Pred mesecem dni so slovenski uporniki v gozdovih v Polhograjskih Dolomitih napadli italijansko posadko v Zavrhu pri Brišah. Dva Italijana sta bila ubita, več ranjenih, drugi so pobegnili. Naslednjega dne je v Zavrh prišla italijanska ekspedicija, in požgala vas do tal. Vse prebivalstvo so odpeljali v ljubljanske zapore.

Italijani so privežali dva sedemdesetletna preužitkarja na deske, jima s kamnom izbili vse zobe in zamašili usta s snegom. Nato so ju na deskah vlekli v dolino in od tam v Ljubljano. V ljubljanskih zaporih so ju do nezavesti pretepli in ju pognali, ko sta se zavedla. Kaj se bo zgodilo z ostalim prebivalstvom Zavrha ni znano.

Kdor bo žel naj seje

V marcu mesecu so slovenski uporniki septembra raznesel glas, da bodo Nemci preselili vse slovensko prebivalstvo, ki je še ostalo, čim bodo pridelki pod streho. Kmetje so pustili delo na polju in pobegnili v gore in gozdove. Nekaterim se je posrečil beg čez mejo. Na druge so Nemci poslali vojaštvo in jih proglasili za komuniste.

Vse poljsko delo je zastalo in nihče ni sejal za spomlad. Po hišah so se pojavili napisi: Naj seje kdor bo žel.

Preganjanje upornikov je ostalo brez uspeha. V stiski so Nemci poslali po vaših glasnikih z bobnom in naznanjevali, da so se premislili in da kmetov ne bodo preseljevali, če se vrnejo k delu. Vrnilo se je neznatno število. Nemci so po deželi poostri teror, a brez uspeha. Polja so ostala neobdelana.

Madžari so napravili načrt za preselitev

vsega slovenskega prebivalstva od Radgone do Razkrižja pri Ljutomeru. Po vseh iz madžarskih virov jih bodo izgnali v Vojvodino.

Obsedno stanje v Ljubljani

(10. marca). Ljubljana je v obsednem stanju od 20. februarja. Srednje šole so zaprte, in jih Italijani porablajo za vojašnice. Dan za dnem se vrste hišne preiskave v mestu in po predmestjih. Vojaštvo obkoli določeni predel mesta in ga zapre s strojnici ter nato preiskuje hišo za hišo. Zaprti so polni aretirancev.

Med znanimi narodnimi delavci in političnimi veljaki so zaprti bivšega bana dr. Marušiča, ministra Ivana Pucelja in Franceta Novaka z ženo, zdravnik in narodnega delavca dr. Bogdana Breclja, profesorja Juša in Ferda Kozaka in univ. profesorja Kidriča.

V ječi so vsi člani Sokola IV. iz Rakovniške okolice. Obtoženi so protidržavnega delovanja. Zaprti so tudi vsi člani Fantovskega Odseka iz šentjakevskega okraja.

Za štajersko je prišla na vrsto Dolenjska

Najprej so Nemci pregnali slovensko prebivalstvo iz šent Janža na Dolenjskem. Tik pred izgonom je večja skupina kmetov požgala hiše in pridelke in skušala pobegniti čez mejo na italijansko stran. Beg se je že posrečil in begunci so bili že na drugem bregu Krke. Tedaj je prihletel oddelek nemških vojakov in odpril ogenj. Obležala sta posestnik Erman in France Gramc. O Gramčevi smrti so znane sledeče podrobnosti:

Gramc je bil pri zadnjem čolnu, ki je prevažal čez Krko živež in obleko beguncev. Ko je čoln že pristajal in je Gramc skočil na breg, ga je zadela nemška krogla in ga smrtno ranila. ška krogla. Padel je smrtno ranjen.

"Eksponirani" padajo v Ljubljani

Nekateri možje, zlasti med veljavnimi industrijci, so v skrbeh za svoj gospodarski položaj in zato sprejemajo roko, katero jim vsiljivi tujec ponuja. Osvobodilna fronta pa s takimi kar na kratko naredi.

Tako je bil ubit v Ljubljani veleindustrijalec **Avugst Praprotnik**, ki je že preje imel mnoge gospodarske stike s tujino, sedaj pa je podlegel tudi njihovem političnemu uplivu. Priporočal je na vse načine sodelovanje z Italijani, češ, da se je treba "znajti v novem položaju". 20. februarja je bil ubit in so za njegovim pogrebom stopali italijanski oblastniki.

Slovenski duhovniki na Gorenjskem

so samo trije še, trije onemogli starčki, med njimi 90 letni Lavtizar v Kranjski gori.

Med slovenskimi duhovniki ljubljanske škofije pa so se zavzeli nekateri in tve-

EL PROGRAMA

del festival de la Revista a realizarse el 13. de Septiembre en el Salón San José, Azcuénaga 164:

1. Números a cargo de los niños.
2. Canto; por los coros.
3. Trozos musicales clásicos y nacionales.
4. Biografía; películas cómicas.
5. El drama en 4. actos: "EL AMOR FILIAL".
6. Gran rifa con numerosos y valiosos premios.

El acto empezará a las 15 horas.

Entradas: Mayores \$ 1.—; Menores \$ 0.50.

Parte de los concurrentes a la fiesta realizada el 5 de Julio con motivo de Santos Cirilo y Metodio en La Paternal.

Del vdeleženecv na čajanki 5. julija na Paternalu.

gali obisk vernikom v kraje pod oblastjo Gestapa. Njihovi obiski so bili narodu v nepopisno tolažbo. Toda gorje tistim duhovnikom, ki so jih gestapovci zasačili.

Ponekod v tistih krajih pa so že nastopili neki "novi ljudje" o katerih ni znano od kod so prišli. Ti pridigujejo o Hitlerjevem "božjem poslanstvu". Taki so v Kranju, Kamniku, Bledu in morda še kje drugod.

ŠE NEKAJ IZ PREKMURJA

Madžari so takoj po zasedbi nadomestili vse slovenske uradnike z madžarskimi. Slovenci morajo zopet jemati s seboj tolažbo, ako hočejo urediti razne zadeve z uradi. Tako je bilo že pred prvo svetovno vojno in radi tega se je ljudstvu tako pristudila madžarska nadvlada. Zato so se v Jugoslaviji tako dobro počutili, ker so se lahko z vsemi uradnimi oblastmi po domače pogovorili. Zdaj so zopet tam, kjer so bili nekdanj.

Izmed prejšnjih učiteljev je samo pet Slovencev ostalo na svojih mestih. Pa še ti so bili vsi, razen enega, potisnjeni za kako stopnjo ali več nazaj v svojem službenem položaju. Nekaj naših učiteljev je dobilo službo v Medžimurju ali v Bački. Vsaj obljubili so jim službe tam, pa še ni gotovo, če se bodo obljube tudi izpolnile. Na izpraznjena mesta so prišli madžarski učitelji in učiteljice.

Šolske knjige

so Madžari zaplenili. Ne samo v slovenskih ljudskih šolah, ampak ista usoda je zadela tudi gimnazijske knjige. Večji del so jih zažgali, nekaj pa razprodali med trgovce za zavojni papir. Iz vsega tega se vidi, kako se mudi Madžarom, da bi "popravili" v najkrajšem času, kar so zamudili v letih, ko je Prekmurje pripadalo Jugoslaviji.

Takoj je tudi pokazala madžarska "kulturalna" politika, da se mora niti niti slovenski študiranci na zavodih za višjo izobrazbo. Zato so silno povišali šolnino in potrebne pristojbine za šolanje. Številke gredo v tako višino, da se mora že ob tem vprašanju podreti vsako upanje kmečkemu otroku, da bo kdaj videl višje šole, ako bi razmere ostale pri tem kot so danes. Domače prebivalstvo je na ta način enkrat za vselej izključeno od vseh vplivnih služb. Le madžarskim grofovskim sinovom, ki zmorejo visoko šolnino, naj bi bile prihranjene vse boljše službe. Na gimnazijah je šolnina okoli 1000 Din letno. Kje so drugi stroški! Kako naj si kmečki sin upa spraviti skupaj take svote?

Na univerzah znaša sama šolnina 20.000 Din. S tem je povedano vse. Prekmurje je

imelo pred okupacijo lepo število svojih domačih akademikov. študirali so po raznih jugoslovanskih univerzah. Mnoge je okupacija zalotila doma na počitnicah, ko je bila ravno Velika noč. Drugi so se morali iz enega ali drugega vzroka vrniti na svoje rodno ozemlje po polomu Jugoslavije. Hoteli bi študije sedaj nadaljevati vsaj na madžarskih univerzah. Toda že radi samih visokih pristojbin je to izključeno. Saj je svota 20.000 Din za Prekmurca že celo premoženje...

V teh žalostnih časih, ki jih preživlja vsa naša domovina in posebej naše ljubljeno Prekmurje, nas tolaži dejstvo, da je naša mladina zelo narodna. Nič se ne bojimo zanjo, zlasti ne za tisto, ki je okusila v Jugoslaviji lepoto srednješolske in višje šolske izobrazbe v materini besedi. Seveda bo madžarski vandalizem storil vse in je že začel, da uniči vse naše nade, da našemu pogumnemu gledanju v bodočnost polomi zadnji perot. Saj se nam trga srce, ko mislimo na cvet naše mladine, na naše zavedne akademike. Kako ne bomo mislili nanje z težkim srcem, ko vemo, da mnogi med njimi zdihujejo v madžarskih ječah in koncentracijskih taboriščih.

Naše akademike so spravili "na varno" radi obtožb madžarskih priseljencev, ki so jih naznanili oblastem, češ da podpihujejo prebivalstvo odporu zoper Madžare in ga hujskajo k sabotaži. Tako je tudi naša najboljša mladina prišteta med narodne mučenike, ki jih je toliko med odraslimi in dozorelimi ljudmi.

Čujejo se glasovi, da bo v kratkem po vsem Prekmurju razglašena splošna mobilizacija. To bo nov hud udarec za naše ljudi, obenem pa brez dvoma začetek nadaljnjih persekucij in preganjanj, zakaj ni mogoče pričakovati, da bi naši možje in fantje brez odpora odhajali na rusko fronto in se z ramo obramili z Nemci in Madžari borili zoper slovensko Rusijo. Nekoliko nas tolaži dejstvo, da je tudi med Madžari samimi, posebej med vojaštvom, vedno večji odpor zoper Nemce. Vendar ni upanja, da bi se ta odpor, ki se pač izraža pogosto v ostrih besedah, izživel tudi v dejanskem naganjanju Nemcem. Preveč trdno sedi madžarska vlada v svojem sedlu in preveč krepko jo drži v svoji oblasti nemška pest.

Kakšna je madžarska kultura, naj povedo še nekatera dejstva. Mnogi novi madžarski uradniki se zgražajo nad bivšo jugoslovansko upravo, češ da je Prekmurcem dajala preveč prilike za kulturni napredek. To po njihovem prepričanju ni niti potrebno niti zdravo za tako preproste ljudi. Prekmurje

je sedaj, tako zatrjujejo in zmajajo z glavami, vse nekaj drugega kot je bilo pred dobrimi 20 leti. Napredek je res kar čudovit, pa obenem močno škodljiv. Pogledjte samo to neverjetno število novih hiš in poslopij! Vse to je zraslo iz tal v 20 letih, dočim na Madžarskem niso ves ta čas skoraj nič zidali. Čemu je to potrebno za Prekmurje? Ali niso Madžari dosti bolj napredni, pa se vendar niso trgali za novosti, ampak so lepo zadovoljni s starimi in starinskimi stanovanji... In samo pogledjte tisto novo kmetijsko šolo v Rakičanih! To vam je prava palača! In v to šolo so hodili čisto navadni kmečki sinovi nerazvajenih slovenskih Prekmurcev!!! Kaj je Jugoslavija vendar mislila?! To je kvečjemu dobro za grofovske sinove, ne pa za "navadne" kmete! Tako Madžari ne vzgajajo svoje nadebudne mladine! "Luksus" kratkomalo za kmeta ni. To si pač lahko privoščijo grof in Madžari vedo, kaj je grof! Kako morejo madžarski vzgojitelji pričakovati, da bo prekmurški kmet pokorno služil svojim grofom in svoje službe ne bo imenoval suženjstvo, ako se bo šolal v takih palačah? Ne, to ne sme biti. Zadnji čas je, da je izginila Jugoslavija, sicer bi obstajala največja nevarnost, da bi prekmurški kmet še prave pristne madžarske kmete "pohujšal", če bi kdaj pogledali čez državno mejo v Prekmurje. V kakšni neverjetni nevarnosti so zares bili mili madžarski grofje... In še tole premislite, ljudje božji! Kaj je Jugoslavija vse nudila prekmurškemu študentu v svojih šolah! Madžarski človek je popolnoma zadovoljen, da zna svojo materinščino. Po kakih drugih jezikih kar nič ne hrepeni. Jugoslavija je pa dovoljevala učni red s celo vrsto tujih jezikov. In zdaj vam prekmurški študentje govore poleg svojega domačega narečja pismeno slovensščino, srbohrvaščino, nemščino, francoščino, nekateri tudi madžarsščino. Ali je to za kmeta? In kaj drugega naj pride iz Prekmurja ko kmet? Prava pravcata strahota! Le kaj je mislila Jugoslavija! Le kam je stremela Slovenija! Ali ni zares škandal, kar se je zgodilo prav te dni na gimnaziji v Murski Soboti. Madžarski profesor, ki je sedaj z drugimi vred tam nastavljen, se je postavil pred učenci da zna nemško. To je tudi hotel dokazati s tem, da je resnično stolkel skupaj par nemških stavkov. Slovenski študentje so se mu smejali in mu povedali, koliko napak je naredil v svoji nemščini. In to naj bo vzgoja! In to naj bo doovljeno v tem visoko-kulturnem dvajsetem stoletju, da bi slovenski študent, ki je poleg tega še iz Prekmurja doma, znal več ko madžarski gimnazijski profesor!!!

OPOZARJAMO vse vojne obvezance (18—50 leta), da se javijo na Jugoslov. poslanstvo: Avda. de Mayo 1370/III, osebno ali pismeno. To je v njihovem lastnem interesu!

POŽGANA VAS.

Na podnožju Jelovice, na koncu selške doline je ležala ljubka gorska vasica **Dražgoše**, ki je bila tudi samostojna župnija. Od Železnikov je do tja 9 km, do goriškega Podbrda je kakih 20 km. Vas je imela 444 prebivalcev, narodno zavednih in kulturno naprednih, ker je tamkaj tudi rajni dr. Krek zasejal zdravo slovensko izobrazbo, ki je rad zahajal v tiste gorenjske kraje. Saj nedaleč od tam stoji tudi spomin nanj: Krekova koč, planinski dom.

Skrita med gozdovi je vas in še bolj skrite so razstresene kmetije in so zato četniki našli zaslonbe v zimskem času v tistih domovih, kamor so imeli blizu iz gozdnate Jelovice, čez katero se iz Dražgoš gre v Radovljico in Kranj.

Ti mirni vaščani so bili osumljeni zveze s četniki in to je bilo dovolj. 10. januarja je prišla Gestapo. Ljudje so koj vedeli, kaj to pomeni in so se razbežali. Nasilniki so najprej vrgli na vse hiše zažigalne bombe, nato so se spravili na nedolžne ljudi, katerih so nalovili 82. Večina otrok in žen je pobegnila v gozdove, vjete pa so odgnali neznano kam, po vsej deželi pa razglasili, da so vas požgali, moške postrelili, žene in otroci pa so zmrzneli.

Vas je danes pogorišče s cerkvijo vred, ki se je ponašala s dragocenimi zlatimi oltarji najlepšimi v tistem baroku, kar jih je bilo na slovenskih tleh. Delani so bili 1658.

V **Lescah** so 3 sept. našli mrtvega 70-letnega nočnega čuvaja, Gabriela Zupanca, ki je pa bil nemški konfident. Listek pa je povedal: "Tako se bo zgodilo vsem izdajalcem". Že 4. sept. je bilo pet mož radi tega ustreljenih.

V **Kranju** je pogorela Gorjančeva žaga. V **Selcih** nad Škofjo loko so Nemci ustrelili posestnika Žana in njegovega sina.

Spet je sledila nova naredba, ki grozi prebivalstvu in ga hoče prisiliti k sodelovanju. Toda uspeh je bil ta, da je odpor rastel.

V **Duplici** pri Kamniku je 3. sept. ponoči gorelo na Remčevi žagi, ki je zgorela do tal. Menda so se tam delale smučke za rusko fronto, zato se ve, da ogenj ni prišel sam od sebe.

Spet je civilni komisar izdal besno naredbo, da "ne bo več trpel takih stvarkom, da se vrnejo. Zglase naj se pri najkom, da se vrdejo. Zglase naj se pri najbližnji orožniški postaji in bodo prosti vsake kazni, razen če so zagrešili kaj kaznjivega..."

Ta oklic 11. sept. je bil zelo velik in kričeč, toda kričal je sebi, ker ga nihče ni gledal.

Na **Jesenicah** je pa v odgovor na to pogorela Rekarjeva žaga. Isti dan je pa že izšel nov oglas, ki obeta nagrade vsem, ki bi sodelovali pri pobijanju "komunističnih band". Za uspešne ovadbe ponuja 10.000 Mark.

V **Posavcu** pri Brezjah je bil 9. sept. zaklan Kovač starejši, ki je bil preveč prijatelj tujcu, njegov sin pa je bil na Bledu šofer v službi Gestapa, osumljen da je za Gestapo vohunil že v Jugoslaviji. Na posredovanje župana Marčuna niso takoj nikogar ustrelili; ni pa znano, kaj je prišlo pozneje.

Rasica pod Šmarno goro je bila prizor grozotam. 18. sept. so četniki napadli avto, ki je vozil neko komisijo 2 inženirjev, 4 vojaških oseb in nekega slovenskega geometra. Ti vsi so bili mrtvi, 20. septembra zjutraj je bila vas požgana. Moških niso dobili več ker so pobegnili, ženske pa so odpeljali nekam na jug.

21. sept. so napravili gestapovci kazensko ekspedicijo v Možakljo (nad Bledom), pa so dobili samo dva: Andreja Prešerna iz Gorij in nekega Jeseničana. Oba so ubili.

V **Vodicah** je 1. okt. prišlo do velikega spodada. Dva nemška policajca iz Jesenic sta bila ubita, nekaj četnikov ujetih.

Med 2. in 6. okt. se je vršila velika gonja na četnike ven iz Radovljice in Škofje Loke. 40 vojaških avtov se je odpeljalo s polno vojno opremo iz Sent Vida. Drugi dan so se iz "lova" vrnili. Toda menda brez uspeha.

V **Lancovem** pri Radovljici je 10. okt. zgorela druga Remčeva žaga. Četniki pa so odpeljali s seboj dva talca, komisarja in uradnika žage, oba Nemca. Nemci so zagrozili s strogimi represalijami, če ne spuste ujetih do 15. okt. Oglas je grozil z najhujšim. Trdi, da so znana imena nekaterih četnikov in bodo zato trpeli njihovi domači, ki so jih že aretirali. Če ujetih do 15. okt. ne vrnejo, bodo vsi slovenski zaprti talci in "komunisti" ustreljeni.

Res so še isti dan aretirali več stotin ljudi. To pa je spet dalo povod, da so mnogi moški pobegnili v gore, da si rešijo kožo. Grozili so gestapovci, da bodo požgali vasi Kupljenik in Ribno.

V odgovor so dobili pismo, katero opozarja, da so četniki del jugoslovanske vojske in da morajo z njimi postopati po mednarodnem pravu, če ne, bodo pa oni z nemškimi družinami postopali enako kot Nemci s slovenskimi.

Naslednji dan so Nemci na pogorišču žage v Lancovem ustrelili 16 oseb, med njimi eno žensko. Kot zaklano živino so jih potem peljali na kamijonu v Radovljico, bose in pol gola krvava trupla. Kam so trupla odpeljali se ne ve, tudi imena niso znana.

Pozneje se je zvedelo, da je bilo ustreljenih še 200 ljudi zaradi požiga omenjene žage.

V **Ameriki** je slavil Rev. Ciril Zupan 80 letnico. Doma je ta starosta slovenskih ameriških duhovnikov iz Predoselj pri Kranju. Kot študent se je pridružil tudi on mnogim izseljencem, ki so hiteli tedaj v Ameriko z željo, da se posveti dušni skrbi rojakov v mrzli tujini. Tam je vstopil v benediktinski red in je posvetil svoje delo rojakom in prav posebno je bila njegova naloga največ med Belokrajinci. Njegovo veliko delo je bilo v Pueblo Colo, kjer je vodil duše 43 let in še sedaj je zvest na svojem mestu. Ustanovil je faro, šolo, slovensko kolonijo z vsemi potrebnimi pripomočki in ga je slavila ob njegovi 80 letnici ne le fara, temveč cela ameriška Slovenija.

JESENIŠKEGA ŽUPANA KARLA LUKMANNA SO UBILI

Kot poročila Jugoslovanski informacijski urad, so Nemci na Jesenicah z velikimi ceremonijami pokopali nemškega župana Karla Luckmanna in lokalnega nacijskega voditelja Andreja Iakela. Oba sta bila Nemca in oba so umorili "boljševiki".

Župana so ubili na cesti, nacijskega voditelja pa doma.

Nemške oblasti so ju spremile na oni svet z dolgimi govori, v katerih so dejali, da na Gorenjskem vlada "krvav teror", ki ga bodo zadušili z najstrožjimi ukrepi.

BRATOVŠČINA ŽIVEGA ROŽNEGA VENCA

je začela nabiralno akcijo za nabavo zastave. Izročite prispevke odbornikom z nabiralno polo.

Sestanek Bratovščine bo

na **Avellanedi**: 16. avgusta.
na **Paternalu**: 23. avgusta.

FRANCIJA DALA DEVET MILIJONOV ZA MISIJONE

Lyon. — Nekako tretjina misijonarjev na svetu je Francozov. Nedavno je Družba za razširjanje vere izdala svoje poročilo, da je bilo v tej, od vojne tako prizadeti deželi v letu 1940 nabranega denarja nad devet milijonov frankov. Ta svota seveda nikakor ne zadostuje za vse katoliške misijone v pokrajinah ki spadajo pod francosko oblast, kajti svota, ki se jo rabi za francoske in druge misijone, je dvakrat tolikšna, kakor omenjeni dar iz Francije. Vsekako je pa, če premislimo na vojno okupacijo Francije, ta dar, naravnost nenavaden.

150 POROČNIH PRSTANOV ZA KELIH

New Orleans. — Sto petdeset poročnih prstanov je bilo med drugo darovano zlatino, katere je bila pretopljena v 36 unč čistega zlata, za kelih in pateno, ki sta bila darovana cerkvi sv. Avguština ob njeni stoletnici.

ČE JE ČLOVEK RAZTRESEN

Prof. Galetti iz Gottingena je veljal za enega najbolj raztresenih učenjakov svojega časa. Nekega dne ga je znanec povabil na kosilo k sebi. Galetti je sedel kmizi in se je zamislil v znanstveni problem, ki ga je bil pravkar obravnaval z gostiteljem. Med tem so prinesli juho na mizo. Pokusil jo je, pa se mu ni zdel preveč okusna. Obrnil se je h gostitelju in dejal: "Oprostite, da je juha tako slaba. Moja žena je bolna, a služkinja kupa slabo."

V Neuquenu se nahaja
ga. **MARIJA MELINC**
izkušena babica z večletno prakso.
Kdor bi potreboval njenega navsveta ali pomoči, naj jo poišče v ulici Ministro Alcorta 451, Neuquen.

FRANC KLAJNŠEK

v mestu Bs. Aires prvi slovenski konstruktor s firmo. Izdeluje načrte in proračune za hiše in vse druge stavbe, vodi vsa zidarska in stavbarska dela, in daje firmo.

Av. FRANCISCO BEIRO 5327
Bs. Aires. — U. T. 50—0277.
Villa Devoto

VSA STAVBENA DELA
Dovodne in odvodne inštalacije izvršuje

Luis Daneu

PERU 832 U. T. 34 - 3405

"EL AMOR FILIAL"

se titula la obra emocionante en 4 actos que figura como parte principal del gran festival artístico que se realizará el 13 de Septiembre, a beneficio de nuestra Revista, en el Salón San José, Azcuénaga 164.

El argumento de la obra:

Sonia, artista del violín, es hija de una madre perdida. Vive con su abuela sin saber nada de su madre. Pero la madre vuelve. Allí empieza la angustia de Sonia. Tiene que elegir entre la abuela, una mujer santa que la quiere profundamente, y su madre, indigna de una hija tan buena. De un lado las intrigas de una mujer perversa, de otro lado el cariño de una niña inocente, producen escenas que llevan a Sonia hasta la cárcel y hasta la condena de muerte por el robo que cometió su perversa madre que, al final, no puede resistir a la emoción y a la gracia de la Virgen, protectora de Sonia.

La obra es traducción del esloveno. En Eslovenia tenía una acogida triunfal en centenares de pueblos. No dudamos de que también nuestros amigos quedarán con ella gratamente impresionados. La obra, de por sí muy buena, ganará todavía más por actuar como actrices jóvenes capaces que interpretan espléndidamente la obra.

LISICA ZVITOREPKA

ZVERI V JAMI

Tretji dan se je najmlajši, Rjavčec, besedo in pripoveduje:

"Živela sta starček in starka, ki nista imela drugega imetka kakor velikega merjaseca. In odšel je merjasec v gozd želod jest.

Naproti mu pride volk.

"Merjasec, ljubi merjasec, kam greš?"

"V gozd želod jest."

"Vzemí me, prosim, s seboj!"

"Vzel bi te s seboj; a v gozdu je jama, globoka in široka — ne preskočiš je."

"Ne boj se; saj jo preskočim."

Odpravita se dalje. Gresta in gresta po gozdu in prideta do globoke jame.

"No", reče volk, "skoči!"

Merjasec skoči in — preskoči.

Nato skoči volk — pa telebi naravnost v jamo.

Merjasec se je najedel želoda in se vrnil domov. — —

Drugi dan se je zopet odpravil v gozd.

Sreča ga medved.

"Merjasec, kam greš?"

"V gozd na želod!"

"Naj grem tudi jaz s tabo!" poprosi medved.

"Saj bi te vzel s seboj, pa tam je jama, globoka in široka — ne preskočiš je."

"Ni klek, da bi je ne preskočil."

Gresta torej v gozd in prideta k jami.

Merjasec skoči in — preskoči.

Skoči tudi medved — pa pade v jamo.

Merjasec se nahlasta želoda, pa hajdi domov! — —

Tretji dan gre zopet po navadi v gozd želod jest.

Naproti mu priskaklja dolgopeti zajec.

"Zdravstvuj, merjasec!"

"Zdravstvuj, dolgopeti zajec!"

"Kam pa si namenjen?"

"V gozd na želod."

"Te li smem spremiti?"

"Nikar, dolgopetec, tam je jama, globoka in široka — ne preskočiš je."

"Kaj, da bi je ne preskočil? Mežé skočim črez."

In mahneto jo naravnost k jami.

Merjasec skoči in — preskoči.

Tudi zajec dolgopeti plane — pa se strkla v jamo. In zopet se merjasec najde želoda pa odčifa domov. — —

Ko je šel merjasec četrty dan, kakor običajno, želod jest, ga je srečala lisica Zvitorepka; tudi ona ga je poprosila, naj jo vzame s seboj.

"Nak, lisica, tam je jama, globoka in široka — saj je ne preskočiš."

"Ej, ej", dé Zvitorepka, "preskočim jo, preskočim!"

No, pa tudi lisica je padla v jamo. Bilo jih je torej zdaj v jami četrto. Začeno se pogovarjati, kaj bi jedli.

Zvitorepka jim nasvetuje: "Veste kaj, zapojmo si pesem, in kdor najtanje zapoje, tega pojemo!"

Volk zapoje z debelim glasom: o—o—o! Medved zagodrnja malko mehkeje: u—u—u! Zvitorepka še tanje: e—e—e! A zajec zavtili tanko kakor miška: i—i—i!

Takoj planejo zveri na zajca dolgopeta, ga raztrgajo in pojedó s koščicami vred.

Drugi dan nasvetuje zopet Zvitorepka: "Kdor izmed nas najdebeleje zapoje, tega pojužinamo!"

Volk izmed vseh najdebeleje zatuli: o—o—o—o! Ročno se kakadita v medvedom vanj in ga pojesta.

Zvitorepka se je mesa najedla, čreva pa je skrila podse. Ko sta že zopet tri dni preždeli v jami, začne Zvitorepka jesti skrita čreva, a medved jo vpraša: "Kaj pa pokušaš, botrica? Daj še meni majke-no!"

"Oj, veš, svoja čreva žulim; še ti si razparaj trebuh in pokusi čreva; boš videl, kako so okusna."

Medved je storil, kakor mu je nasvetovala Zvitorepka: razparal si je trebuh — pa tako pripravil Zvitorepki nekaj tečnih obedov. Sama samcata je naposled ostala Zvitorepka v jami in dobro se ji je zdelo, da se je tako okoristila z dolgopetim zajcem in pa s telebanoma, z volkom in medvedom, ki sta bila daljna sorodnika Miškotu in Lakotniku, njenih zagrizenih sovragov.

Črez nekaj dni pa začne Zvitorepki v jami zopet huda presti. Premišlja in premišlja, pa zagleda ob jami drevo. Na drevesu je baš drozg začel znašati svoje gnezdo.

Lisica sedi in sedi v jami in venomer strmoleč v drozga beseduje: "Drozg, mili drozg, kaj pa delaš?"

"Gnezdo pletem."

"Zakaj ga pleteš?"

"Deco si vzgojim."

"Drozg, daj mi jesti! Če me ne nasitiš, pojém ti tvojo deco!"

Drozg vzdihuje in premišlja: "Kako bi nasitil Zvitorepko?" Zletel je v vas in

ji prinesel pišče.

Zvitorepka obere pišče pa zopet beseduje: "Drozg, oj drozg, ali si me nasitil?"

"Da, nasitil."

"No, mi pa še daj piti!"

A drozg zdihuje in premišlja, kje bi dobil pijače. In odleti v vas ter ji prinese studenčnice.

Ko se je Zvitorepka napila, je zopet dejala: "Drozg, oj drozg, ali si me nasitil?"

"Da, nasitil."

"Ali si me napojil?"

"Da, napojil."

"Zdaj me pa še iz jame spravi!"

Drozg zdihuje in premišlja, kako bi spravil lisico iz jame. In glej, začel je metati v globino paličice in suhljad in metal je tako dolgo, da je Zvitorepka prilezla po dračju na svetlo in se rešila...

Mladi Rjavčec je završil svojo povest: "Kakor vsekar, tako se bo tudi zdaj na kraljevem dvoru naša modra mamica izvila iz vsake zadrege!"

Tako so modrovali mladi lisjački in se iztegnili po dišečem senu. Utrujena trojica je sladko zaspala, zaupajoč trdemu ozidju svojega gradu in modri glavi Zvitorepki.

ZVITOREPKA MODRUJE O SVETU

Medtem, ko so si miadi lisjački v Hudi luknji kratili čas s pripovedovanjem, sta stopala Dremuh in Zvitorepka samoderjaja po pustopoljini.

In lisica pravi jazbecu: "Slabo se utegne stvar zasukatí záme, bratran; pa tudi na dobro se lahko okrene. Ni li mogoče, da mi tudi zdajšnje potovanje srečo nakloni?"

"Težko!" odvrne Dremuh skrbipolno, "predebele si jim že užagala in preveliko jih je, ki hočejo tvoj pogin; bojim se najhujšega zate. Najbolj te bo pokopal Plahunov umór in pa predrznost, da si celo glavo umorjenega zajca poslala kralju. Ta lahkomišlena drznost ti bo škodovala bolj, nego se nadejaš."

"Niti lasu mi kralj ne skrivil!" odgovori lisica. "Resnično ti povem, bratran, kdor hoče za naših dni na svetu izhajati, ne sme kakor puščavnik sveto živeti. Kdor s strdjo trži, si tudi prste obližuje. Mene je pač Plahun sam spravil v izkušnjava. Kako veselo je poskakova: pred mano in kako je bil telst, kako okrogel in zalit! To me je vendar morato razburiti. A vrhu tega mi je bilo še prišlo na misel, kako drzno je kamenje metal name, ko — no, ko sem bila ne dolgo tega v kaši. Ali ni torej Plahun svoje kazni pošteno zaslužil? Z ovnom Belinom pa, vidiš, ljubi bratran, si itak nisva nikdar bila posebno v komolec; bil je zmeraj teleban, okoren in zaspan. Res, Plahun in Belin sta zagazila v nesrečo, mene pa teži breme pregrehe, in to je še huje. Pravijo, da moramo svoje sobrate ljubiti; toda jaz nisem Plahuna in Belina smatrala za svoja sobrata. Pa čemu bi še dosti besed razdirala? Kar je mrtvo, je mrtvo; govoriva rajši o drugih stvareh!"

"Slabi časi so zdaj, slabi, dragi bratran", povzame lisica zopet besedo; "zakaj visoki gospodje nam kažejo le slabe zglede, te pa opazujejo manjši in jih pridno posnemajo. Kdo neki ne vé, da tudi Miroljub ropa? Ni li jelen Rogovilež temu žalostna priča? In kar Miroljub sam ne naropa, to mu nanosita Miško in Lakotnik, kakor da se tako spodobi. Nihče si mu ne upa povedati resnice v brk; nikogar ni, ki bi dejal: "Ne delate prav, milostni kralj!" Vsi, ministri, grofje in baroni, molčijo ko grob. In čemu? Tudi njim odpade delež plena; četudi malo, a nekaj dobé vendarle. Ako pa pride kdo tožit, škoda truda in podplatov."

(Nadaljevanje)

Krščanska socijalna načela

DRŽAVA IN LASTNINA

Delo je temelj zasebne lastnine, to je ena osnovnih resnic, ki jih uči krščanska sociologija na temelju evangelija in papeških okrožnic, posebno socialnih nauk papeža Leona XIII.

Zato nadaljuje Leonova delavska okrožnica:

“Državne postave, katere imajo svojo pravo moč iz naravne postave same — seveda, če so pravične —, kajti krivične postave nimajo v vesti nobene obveznosti —; te državne postave imajo nalogo, da urejujejo in ščitijo osebne pravice posameznika, katere ima do lastnine blaga in sadov svojega dela. Kadar je za blagor družbe potrebno, sme in mora državna oblast porabiti tudi silo, da zlomi samoljubje posameznika, ki je na kvar soljudi ali družbe.”

Namen naravnih dobrin je, da jih rabi in uživa vesoljni človeški rod. To sledi dosledno iz naravne pravice človeka do eksistence. Kakor nihče ne more spreminjati človeške narave same, tako nihče ne sme spreminjati te bistvene, temeljne resnice. Država pač more urediti lastninsko pravico; te temeljne točke se ne sme dotakniti nobna država, nobena večina v parlamentu, nobena vlada. Tudi državni zakoni o zasebni lastninski pravici se morajo vedno ozirati na to temeljno resnico in iste ne smejo kršiti.

Obstoječi zakoni so v večini dežel zgrešeni, ali pa kar v vseh, ker imajo vse sodobne države za temelj liberalizem. Glede zasebne lastnine določajo tako argentinski kakor jugoslovanski zakoni, tako ameriški in drugi, “da je lastnina neomejena pravica, gospodariti s svojimi stvarmi popolnoma samovoljno, kakor se za hoče lastniku”. To se pravi, da posestnik kake stvari ni dolžan imeti nobenega ozira na druge ljudi, temveč lahko naredi s svojino, kar hoče.

Po takem pojmovanju sme gospodar svojo hišo zažgati, če se mu zahoče, sme potopiti v morje stotisoče ton žita, če se mu zahoče, sme kopiciti svoje bogastvo in ga nasladno zapravljati... čeprav med tem milijoni gladu umirajo, katerim bi sežgano in potopljeno žito rešilo življenje; kateri bi se oblekli in si v stiski pomagali, če bi dobili delež imetja, ki ga je bogatin zapravil v rabsipnosti. Zakoni torej prav nič ne omejujejo lastninske pravice posameznika, ki torej stori lahko kar hoče s stvarmi, če mu kaže to več dobička, ali če to njegovi samoljubnosti ugaja.

Očitno je, da je tako ravnanje v nasprotju z zdravno pametjo in se upira čutečemu človeku ob takih socijalnih divjaštvih. Kako more biti vendar kdo tako brezsrčen? da bo raje sežgal pšenico, kot da bi nasitil z njo stradajočega trpina! To je dalo tudi povod raznim socijalnim poskusom, kako pravičneje razdeliti stvari ali vsaj njihovo uporabo. Iz tega se je rodil **SOCIJALIZEM**, kateri zanikava lastnino posameznikov in trdi da je vse last družbe, posamezni lastniki pa so le “upravniki v imenu družbe”. Zloraba lastnine in neomejena pohlepnost po večanju bogastva je pognala v bedo milijone delavnega ljudstva, ki je tako postalo dostopno za revolucionarne ideje **KOMUNIZMA**, kateri je kot socijalna ideja ekstremna reakcija proti kapitalizmu.

Toda, kakor je pogršen liberalni kapitalizem, ki nima nobenega ozira na sočloveka, prav tako je pa zgrešen nasprotni ekstrem, ki zanika pravico do osebne lastnine. Resnica je v sredi: Privatna lastnina je utemeljena v naravni postavi in je zato nobena oblast ne more in ne sme ukiniti. Toda privatna lastnina je vedno vezana na socijalni značaj človeka in mora biti vedno v mejah dolžnosti, ki jih imamo ljudje eden do drugega. Vsaka lastnina ima namreč v sebi tudi socijalni

značaj, kajti Stvarnik ni ustvaril enega kosa zemlje za Jožeta, drugi kos za Toneta, tretji pa za Špelo... Bog je ves svet ustvaril za vse ljudi, kateri naj vsi na njem najdejo vsak svoj kos kruha in zato je vsak, kdor je lastnik kake stvari, vedno dolžan isto uporabljati na tak način, da nikdar ne prikrajša svojega sočloveka.

Krščanska filozofija pojmuje lastnino tako:

a) Bog je ustvaril zemljo z vsemi dobrinami, da bi služila človeštvu in njegovim potrebam. Ko bi ostala skupna last, bi temu smotru ne služila dobro. Človek mora imeti nekatere reči zares kot svoje, da jih lahko sam rabi, kadar je treba. A tudi v socialnem oziru bi ne bila splošno taka skupna last dobra. Že Aristotel je to uvidel in zavrgel Platonov nauk o skupni lasti. Ljudje imajo za to, kar je skupno, navadno premalo skrbi. Vsak najrajši dela, če zase dela; vsak najbolj pazi na to, kar je njegovo; sladko je, če človek more imenovati kaj svoje. Ko bi bilo vse vseh, bi torej ne bilo pravega veselja (interesa) za delo. Težko bi pa tudi bilo urediti delo. Nastala bi ali splošna zmeda ali splošna nevolja, ker bi vsak hotel delati to, kar bi se mu zdelo prijetnejše in ne bi bilo za težka in grda dela nikogar. Napolned pa tudi ne bi bila mogoča prava razdelitev pridelkov in izdelkov (produktov); večni prepiri bi razdevali družbo. Ne bilo bi potemtakem v družbi ne miru, ne zadovoljnosti, ne veselega dela; skratka: ne napredka, ne prave socialne blaginje. Aristotel — pogan — poudarja tudi **nravni pomen lastnine**: zasebna lastnina goji prijateljstvo in krepost darežljivosti. Če ima človek kaj svojega, je silno sladko, ko more dati od tega ali pomagati prijateljem, gostom, drugom. Aristotel sklepa: Nauk o splošni skupni lasti (komunizem) se zdi lep in človekoljuben, a dejansko je nemogoč.

Zasebna last torej ni le upravičena, temveč jo vsaj na splošno zahteva tudi socialna blaginja.

b) A nekaj drugega je **l a s t n i n a**, nekaj drugega **r a b a**. Dasi zasebna last ni neupravičena, vendar raba mora biti kolikor mogoče splošna. Ker je svet za vse, zato mora vladati v človeštvu solidarnost. Eden mora pomagati drugemu. Tudi last mora služiti vsem. Lastniki v ožjem, pravnem pomenu so le nekateri, a v širšem pomenu, po ljubezni, morajo biti lastniki vsi. Pravi lastniki so le nekateri: sicer ne bi lastnina dajala potrebnih sadov; lastniki po ljubezni morajo biti vsi, to je tisti, ki imajo, morajo pomagati tistim, ki nimajo (komunizem ljubezni). Sv. Tomaž Akvinski pravi: “Glede na rabo človek ne sme smatrati vnanjih dobrin za svoje, ampak za skupne, to je, rad mora pomagati drugim, če so potrebni.” Z lastnino so torej združene **nravne dolžnosti**. Č l o v e k j e b o l j b o ž j i o s k r b n i k d o b r i n k a k o r l a s t n i k . Sam jih sme uživati, a po pameti; mora pa deliti tudi z drugimi, če so v potrebi. V **skrajnji potrebi** ima vsak celo pravo pravico polastiti se tujine, seveda kolikor mu jo je zares nujno treba (komunizem sile). Razlog je, ker je zemlja prvotneje namenjena človeštvu v prid kakor dana posameznikom v last. L e z o z i r o m n a p r v i s m o t e r j e l a s t p r a v i c a . Zato je pravica do življenja m o č n j š a k a k o r l a s t n i n s k a p r a v i c a .

c) Tako ima lastninska pravica bistveno socialen značaj. Zato pa ima tudi država pravico skrbeti z mdro politikom za to, da je lastnina prav porazdeljena, da se ne nakopiči preveliko imetje v rokah nekaterih, a na drugi strani, da je kolikor mogoče mnogo ljudi deležnih lastnine. Prevelika koncentracija imetja ima vedno zle socialne posledice. Ker je množina imetja omejena, zato preveliko ubožstvo mnogih. Pavperizem je žalostni pojav vseh deželâ, kjer so ali velike latifundije, ali je koncentrirana velika industrija. Ta veliki razloček bogatih in ubogih vzbudi v srcih ubogih odpor in mržnjo

V OKTOBRU 1941
V 'LJUBLJANSKI PROVINCI'
(Direktno iz Slovenije)

Ljubljanska provinca je še vedno neka gospodarska enota zase, ne samo s svojimi zakoni, ampak tudi s svojim gospodarskim področjem, svojimi carinami, ki se sicer lahko z odredbami komisarijata opuščajo, spreminjajo itd.

Finančno se vzdržuje provinca sama s svojim budgetom (državni bivši banovinski), v katerega se stekajo vsi viri javnih dohodkov iz kateregakoli naslova, razen monopolov in železnice, ki grede v italijanski proračun. Svota vseh izdatkov znaša za 9 mesecev po državnem in banovinskem proračunu 130 milij. lir, k temu prispeva Italija okoli 25 mil. lir iz italijanskega državnega budgeta, zato pa dobi dohodke monopolov, ki znašajo okoli 20 mil. lir. Proračun železnice je vključen v italijanski državni proračun. Železnica je bila v začetku strahovito pasivna. Prav tako smatrajo, da je pasivna pošta. Na splošno, izvzemši železnice se vzdržuje provinca sama. Številni italijanski uradniki so plačani iz italijanskega proračuna. Iz italijanskega proračuna so obljubljena tudi velikanska javna dela nad okoli 300 mil. lir, ki bi se imela izvršiti v treh letih. Od tega ni izvršeno ničesar.

Z a m e n j a v a d i n a r j e v
v l i r e

Takoj po okupaciji je bil določen kurs 30 lir za 100 Din; pozneje spremenjen v korist dinarja: 38 lir za 100 Din. Že sama zamenjava je povzročila delno podražitev, ker je bil nivo cen v Italiji višji kot bi odgovarjal reakciji zamenjave.

Med tem draginja neprestano raste, deloma radi napredujoče inflacije, deloma radi vedno večjega pomanjkanja blaga. Danes velja nekako pravilo kar je stalo preje dinar, velja sedaj liro. Zelo so prizadeti uradniki, nameščenci in tudi delavci. Delavcem so povišali ta čas mezde za 20% nameščencem za 20-10%, uradnikom tudi za malenkost. Cene so blokirane in maksimirane, blago za vse važnejše življenske potrebščine racionirano. Pod roko so cene 4—5 krat višje.

P r e h r a n a

Letina je bila sicer dobra, vendar pridelek Ljubljanske province ne bo zdaleka kril potrebe po krušnem žitu niti do polo-

vice). Provinca bo navezana na preskrbo iz Italije. Dosedaj so dobili manjše količine moke, redno pa testenine in riž, prav kakor tudi sladkor. Najhujše bo za maščobe. Domača produkcija bo krila potrebe komaj za nekaj mesecev.

Za živino uvedena rekvizicija (dosedaj 20% od stanja); isti način od srede oktobra za prašiče. Za dom se sme klati 1 prašiča, če je 5 oseb v rodbini, 2 do 10 oseb.

Tudi vse drugo blago postaja iz dneva v dan redkejšo. Obleka in obutev bo na karte. Trenutno je prepovedana vsaka prodaja tega blaga. V splošnem je pa v provinci tozadevno še vedno boljši položaj kot v Italiji.

P o l o ž a j k m e t a

Cene pridelkom, ki jih mora oddati so razmerno nizko določene. Pšenica na pr. 155 L za 100 kg, (pod roko 4—5 kratna cena); pustilo se bo 200 kg. za osebo in seme. Vendar dosedaj ni bilo posebnega nezadovoljstva, ker kontrola ni bila stroga; prodajali so pod roko in dobili mnogo denarja. Za prašiče so bili dobili dosedaj kljub določenim maksimalnim cenam tudi 4—5 kratne cene.

Od srede oktobra je tudi rekvizicija za svinje ob sicer povišanih cenah, vendar mnogo nižjih, kot so bile one, po katerih prodajajo dosedaj. Ker so prijavili malo žita, ker delajo maslo kljub prepovedi itd., izgleda, da se bo kontrola zelo zelo poostрила in so grožnje s konfinacijo. Izredna je konjunktura za les. Sekanje postaja nevarno za obstoj gozdov.

Brezposelnost delavstva ni velika. Sicer obljubljenih velikih javnih del ni. Hujše je z inteligenco. Industrija trpi radi pomanjkanja surovin. Sicer pa je večji del industrije ostalo v ozemlju zasedenem od Nemcev.

D e n a r n i z a v o d i

Zavarovalnice. Vloge dejansko niso blokirane, dvigi vendar le nekoliko omejeni. Poštna hranilnica pa je vse vloge blokirala. Italijanski zavodi niso pripuščeni! Popolnoma neurejino vprašanje angažmanov izven province. Prav tako vprašanje bivših jugoslovanskih dolgov, radi česar je položaj vseh denarnih zavodov zelo neurejen. Radi navedenega je težak položaj Pokojninskega Zavoda, Okrožnega

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Pasco 431

Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 2560.

urada in sploh vseh javnih in poljavnih ustanov, ki so ostale z velikim aparatom, z na 1/5 skrčenim delokrogom in neurejenimi obveznostmi in terjatvami. Nemčija konfiscira raznim podjetjem s sedežem v Ljubljani velika premoženja na oni strani.

U r a d n i š t v o

je ostalo vse na dosedanjih mestih, je celo nekaj novih nastavitvev, vendar odločajo povsod italijanski komisariji. Železnica in banska uprava je kompletno zasedena z italijanskim uradništvom, poleg njih tudi domači seveda so brez dela. Župani ostali, ponekod zraven tudi italijanski komisari.

B e g u n c i

Na teritoriju province registriranih pri Rdečem križu je okoli 10.000 beguncev, verjetno še več, ker mnogo ni prijavljenih. Rdeči križ skrbi zanje. Rdeči križ dobi tudi od komisarijata večje zneske. V teku je velika akcija tudi za podporo beguncem na Hrvaškem in v Srbiji. Težava s transferom in pošiljanjem blaga.

D e l a v s k a z b o r n i c a

je spremenjena v Pokrajinsko delavsko zvezo. V njo spadajo vse obstoječe delavske strokovne organizacije. Predsednik je dr. Branko Alujevič. Druge zbornice še normalno poslujejo. Pripravlja se sicer "vistos merjenje", vendar gre počasi za enkrat in niso vidni še niti obrisi.

Popis prebivalstva se je izvršil 31. julija.

Velesejem od 4.—11. X. je bil popolnoma italijanskega značaja. Velik pomp.

Preselitev Kočevarjev v Brežice. Kdo pride na njih mesta se ne ve. Komisar ba je zagotavlja, da samo Slovenci (begunci) na tukajšnjem teritoriju. Vendar vodijo vse samo Italijani in se informacij ne more dobiti.

in ubije v njih ljubezen do domovine (internacionala!). Aristotel je primerjal družbo simfoniji. Popolna enakost ni mogoča in bi tudi ne bila hasniva, kakor bi popolna enakost glasov uničila simfonijo. A tudi ne sme biti prevelika neenakost, razdor, marveč vse se mora družiti v harmonijo, soglasje. Prevelika neenakost je počelo revolucije. Odtod je jasno, zakaj so v družbi tolikega pomena srednji stanovi.

Ista modra socialna politika mora kolikor mogoče mnogim omogočiti, da si pridobe vsaj majhno lastnino. Aristotel je resnično dejal, da je sladko imeti kaj svojega. Delavec, ki ima svojo hišico, vrtniček in njivico, ne bo socialist; njemu ni za socialno revolucijo, ampak si želi reda in miru, da more mirno in srečno živeti za svojo družino in nje dom.

d) Iz teh načel krščanske filozofije pa ne sledi, da bi morala biti vsa last zasebna in individualna. Tudi v krščanskem srednjem veku, ko so bile gospodarske razmere primeroma jako srečne, je bila poleg individualne lasti tudi skupna, kolektivna last. Vasi so imele skupne pašnike, skupne hoste ("gmajne") itd., tudi cehi po mestih skupno last. Kjer kolektivna last bolj služi individualni in socialni blaginji, tam naj bo kolektivna!

JUAN BOGANI

Sucesor de BOGANI HNOS.

IMPORTADOR DE TEJIDOS

1923 — ALSINA — 1925

U. T. 47, Cuyo 6894

Buenos Aires

AMARO

MONTE CUDINE

AZAFRAN

MONTE CUDINE

CALIDAD Y RENDIMIENTO

MONTE CUDINE S. R. Ltda.

BELGRANO 2280